

Ġabra tal-ġurisprudenza

SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (It-Tieni Awla)

4 ta' Mejju 2016*

“Rinviju għal deċiżjoni preliminari — Approssimazzjoni tal-legiżlazzjonijiet — Direttiva 2014/40/UE — Artikolu 20 — Sigaretti elettronici u kontenituri ta' rikarika — Validità — Principju ta' ugwaljanza fit-trattament — Principji ta' proporzjonalità u ta' ċertezza legali — Principju ta' sussidjarjetà — Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea — Artikoli 16 u 17”

Fil-Kawża C-477/14,

li għandha bħala suġġett talba għal deċiżjoni preliminari skont l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mill-High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) [qorti tal-ġustizzja għolja (l-Ingilterra u Wales), taqsima tal-qorti tar-Regina (qorti amministrattiva), ir-Renju Unit], permezz tad-deċiżjoni tad-9 ta' Ottubru 2014, li waslet fil-Qorti tal-Ġustizzja fis-27 ta' Ottubru 2014, fil-proċedura

Pillbox 38 (UK) Ltd

vs

Secretary of State for Health,

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (It-Tieni Awla),

komposta minn R. Silva de Lapuerta, President tal-Ewwel Awla, li qed jaġixxi bħala President tat-Tieni Awla, J. L. da Cruz Vilaça, A. Arabadjiev (Relatur), C. Lycourgos u J.-C. Bonichot, Imħallfin,

Avukat Ġenerali: J. Kokott,

Reġistratur: V. Tourrès, Amministratur,

wara li rat il-proċedura bil-miktub u wara s-seduta tal-1 ta' Ottubru 2015,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ipprezentati:

- għal Pillbox 38 (UK) Ltd, minn K. Beal, QC, b'mandat minn P. Rowley, solicitor,
- għall-Gvern tar-Renju Unit, minn V. Kaye, bħala aġent, assistita minn M. Hoskins u I. Rogers, QC, kif ukoll minn S. Abram u E. Metcalfe, barristers,
- għall-Gvern Spanjol, minn A. Gavela Llopis, bħala aġent,
- għall-Gvern Franciż, minn D. Colas u R. Coesme, bħala aġenti,

* Lingwa tal-kawża: l-Ingliż.

- għall-Parlament Ewropew, minn L. Visaggio u J. Rodrigues kif ukoll minn I. McDowell, bħala aġenti,
 - għall-Kunsill tal-Unjoni Ewropea, minn M. Simm kif ukoll minn J. Herrmann u A. Norberg, bħala aġenti,
 - għall-Kummissjoni Ewropea, minn C. Cattabriga u J. Tomkin, bħala aġenti,
- wara li semgħet il-konkluzjonijiet tal-Avukat Ġenerali, ipprezentati fis-seduta tat-23 ta' Dicembru 2015, tagħti l-preżenti

Sentenza

- 1 It-talba għal decizjoni preliminari tirrigwarda l-validità tal-Artikolu 20 tad-Direttiva 2014/40/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tat-3 ta' April 2014, dwar l-approssimazzjoni tal-liġijiet, ir-regolamenti u d-dispożizzjonijiet amministrattivi tal-Istati Membri rigward il-manifattura, il-prezentazzjoni u l-bejgħ tat-tabakk u prodotti relatati u li tħassar id-Direttiva 2001/37/KE (ĠU L 127, p. 1).
- 2 Din it-talba tressqet fil-kuntest ta' kawża bejn Pillbox 38 (UK) Ltd, li topera taht l-isem kummerċjali "Totally Wicked" (iktar 'il quddiem "Pillbox") u s-Secretary of State for Health (Segretarju tal-Istat għas-Saħħa) dwar il-legalità tal-"intenzjoni u/jew tal-obbligu" tal-Gvern tar-Renju Unit li jittrasponi d-Direttiva 2014/40.

Il-kuntest ġuridiku

Il-Konvenzjoni Qafas tal-Organizzazzjoni Dinjija tas-Saħħa dwar il-Kontroll tat-Tabakk

- 3 Permezz tad-Decizjoni tal-Kunsill 2004/513/KE, tat-2 ta' Ġunju 2004 (ĠU L 142M, p. 63), il-Konvenzjoni Qafas tal-Organizzazzjoni Dinjija tas-Saħħa (WHO) dwar il-Kontroll tat-Tabakk, iffirmata f'Genève fil-21 ta' Mejju 2003 (iktar 'il quddiem il-"FCTC"), giet approvata fisem il-Komunità Ewropea.

Id-Direttiva 2014/40

- 4 Il-premessi 7, 33, 36, 38 sa 41, 43 sa 45, 47 u 48 tad-Direttiva 2014/40 jipprovdu:

"(7) Tinħtiegħ ukoll azzjoni legiżlattiva fil-livell tal-Unjoni sabiex tiġi implimentata l-[FCTC], li d-dispożizzjonijiet għaliha huma vinkolanti għall-Unjoni u l-Istati Membri tagħha. [...]"

[...]

(33) Bejgħ ta' prodotti tat-tabakk transkonfinali mill-bogħod jista' jiffacilita l-aċċess għal prodotti ta' tabakk li mhumiex konformi ma' din id-Direttiva. Hemm ukoll ir-riskju miżjud li ż-żgħażaġh jiksbu aċċess għal prodotti ta' tabakk. Konsegwentement, hemm riskju li l-legiżlazzjoni ta' kontroll tat-tabakk tiddgħajef. Għalhekk l-Istati Membri għandhom ikunu jistgħu jipprojbixxu l-bejgħ traskonfinali mill-bogħod. Fejn il-bejgħ transkonfinali mill-bogħod mhuwiex projbit, jenħtiegħu regoli komuni dwar ir-registrazzjoni tal-istabbilimenti tal-bejgħ bl-imnut li huma impenjati ftali bejgħ sabiex tiġi żgurata l-effettività ta' din id-Direttiva [...]"

[...]

(36) Is-sigaretti elettronici u l-kontenituri ta' rikarika għandhom jiġu rregolati minn din id-Direttiva, dment li minhabba l-preżentazzjoni jew il-funzjoni tagħhom mhumiex soġġetti għad-[Direttiva 2001/83/KEE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tas-6 ta' Novembru 2001, dwar il-kodiċi tal-Komunità li għandu x'jaqsam ma' prodotti mediċinali għall-użu mill-bniedem (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 13, Vol. 27, p. 69)] jew għad-[Direttiva tal-Kunsill 93/42/KEE, tal-14 ta' Ġunju 1993, dwar mezzi mediċi (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 13, Vol. 12, p. 82)]. Fl-Istati Membri jeżistu leġiżlazzjoni u prattiki diverġenti, fir-rigward ta' dawk il-prodotti, inkluż dwar ir-rekwiżiti ta' sikurezza għalhekk hija meħtieġa azzjoni fil-livell tal-Unjoni sabiex il-funzjonament bla xkiel tas-suq intern jitjieb. Fir-regolamentazzjoni ta' dawn il-prodotti, għandu jittiehed kont ta' livell għoli ta' protezzjoni tas-saħħa pubblika. Sabiex l-Istati Membri jkunu jistgħu jwettqu l-kompiti ta' sorveljanza u kontroll, il-manifatturi u l-importaturi ta' sigaretti elettronici u kontenituri ta' rikarika għandhom jintalbu jipprezentaw notifika tal-prodotti rilevanti qabel ma jitqiegħdu fis-suq.

[...]

(38) Nikotina li jkun fiha likwidu għandha tkun permessa li titqiegħed [Likwidi li jkun fihom in-nikotina għandhom ikunu permessi li jitqiegħdu] fis-suq biss skont din id-Direttiva, fejn il-koncentrazzjoni tan-nikotina ma taqbiżx 20 mg/ml. Din il-koncentrazzjoni tippermetti li titwassal doża ta' nikotina li hija komparabbli għad-doża ta' nikotina permessa derivata minn sigarett standard matul il-ħin meħtieġ biex wieħed ipejjep tali sigarett. Sabiex jiġu limitati r-riskji assoċjati man-nikotina, id-daqsijiet massimi għall-kontenituri ta' rikarika, it-tankijiet u l-iskrataċ li jintremgħu għandhom jiġu stabbiliti.

(39) Huma biss is-sigaretti elettronici li jwasslu d-doži ta' nikotina b'mod konsistenti li għandhom ikunu permessi li jitqiegħdu fis-suq skont din id-Direttiva. It-twassil ta' doži ta' nikotina b'livelli konsistenti taħt kondizzjonijiet ta' użu normali huwa meħtieġ għall-finijiet tal-protezzjoni tas-saħħa, sikurezza u kwalità inkluż biex jiġi evitat ir-riskju ta' konsum aċċidentali ta' doži għoljin.

(40) Is-sigaretti elettronici u l-kontenituri ta' rikarika jistgħu joħolqu riskju għas-saħħa meta jkunu f'idejn it-tfal. Għalhekk, huwa neċessarju li jiġi żgurat li tali prodotti ma jkunux jistgħu jiġu mmanipulati mit-tfal jew jiġu mbagħbsa inkluż permezz ta' tikkettar, u mekkaniżmi tal-għeluq u tal-ftuħ li ma jistgħux jiġu mmanipulati mit-tfal.

(41) Fid-dawl tal-fatt li n-nikotina hija sustanza tossika u meta jiġu kkunsidrati r-riskji potenzjali għas-saħħa u s-sigurtà, inkluż għal persuni li l-prodott mhux intenzjonat għalihom, il-likwidu li fih nikotina għandu jitqiegħed fis-suq biss f'sigaretti elettronici jew f'kontenituri ta' rikarika li jissodisfaw ċerti rekwiżiti ta' sikurezza u ta' kwalità. Huwa importanti li jiġi żgurat li s-sigaretti elettronici ma jinkisrux u ma jnixxux meta jintużaw jew jimtlew mill-ġdid.

[...]

(43) Id-disparitajiet bejn il-liġijiet u l-prattiki nazzjonali dwar ir-reklamar u l-isponserizzazzjoni li jikkonċernaw sigaretti elettronici huwa ostakolu għall-moviment liberu ta' oġġetti u l-libertà tal-forniment ta' servizzi u joħolqu riskju konsiderevoli ta' distorzjonijiet tal-kompetizzjoni. Mingħajr azzjoni ulterjuri fil-livell tal-Unjoni, dawk id-disparitajiet x'aktarx jiżdedu fis-snin li ġejjin, meta jitqies ukoll is-suq li qed jikber tas-sigaretti elettronici u l-kontenituri ta' rikarika. Għalhekk, huwa neċessarju li d-dispożizzjonijiet nazzjonali dwar ir-reklamar u l-isponserizzazzjoni ta' dawk il-prodotti li għandhom effett transkonfinali jiġu approssimati, billi tittiehed bħala bażi livell għoli ta' protezzjoni tas-saħħa tal-bniedem. Is-sigaretti elettronici jistgħu jiżviluppaw f'portal għall-effett ta' dipendenza min-nikotina u finalment għall-konsum tat-tabakk

tradizzjonali, billi huma jimitaw u jinnormalizzaw l-azzjoni tat-tipjip. Għal din ir-raġuni, huwa adatt li jiġi adottat approċċ restrittiv għar-reklamar ta' sigaretti elettronici u kontenituri ta' rikarika.

(44) Sabiex iwettqu l-kompiti regolatorji tagħhom, il-Kummissjoni u l-Istati Membri jehtieġu informazzjoni komprensiva dwar l-iżviluppi tas-suq fir-rigward tas-sigaretti elettronici u l-kontenituri ta' rikarika. Għal dan l-għan il-manifatturi u l-importaturi ta' dawn il-prodotti għandhom ikunu soġġetti għal obbligi ta' rappurtar dwar il-volumi ta' bejgħ, il-preferenza ta' diversi gruppi ta' konsumaturi u l-modi tal-bejgħ. Għandu jiġi żgurat li din l-informazzjoni tkun disponibbli għall-pubbliku ġenerali, filwaqt li jittiehed kont debitu tal-htieġa tal-protezzjoni tas-sigriet tal-kummerċ.

(45) Sabiex tiġi żgurata sorveljanza adatta tas-suq mill-Istati Membri, huwa neċessarju li l-manifatturi, l-importaturi u d-distributuri joperaw sistema adatta biex jimmonitorjaw u jirrekordjaw effetti negattivi suspettati u jinformat lill-awtoritajiet kompetenti dwar effetti negattivi suspettati, sabiex tkun tista' tittiehed azzjoni adatta. Huwa ġustifikat li tiġi pprovduta klawżola ta' salvagwardja li tippermetti lill-Istati Membri li jiehd u azzjoni biex jiġu indirizzati riskji serji għas-saħħa pubblika.

[...]

(47) Din id-Direttiva ma tarmonizzax l-aspetti kollha tas-sigaretti elettronici jew tal-kontenituri ta' rikarika. Pereżempju, ir-responsabbiltà għall-adozzjoni ta' regoli dwar l-aromatizzanti jibqgħu f'idejn l-Istati Membri. Jista' jkun utli li l-Istati Membri jikkunsidraw li jippermettu t-tqegħid fis-suq ta' prodotti aromatizzanti. Meta jagħmlu hekk, għandhom joqogħdu attenti minhabba l-attrattività potenzjali ta' tali prodotti għaż-żgħażaġħ u għal min ma jpejjix. Kwalunkwe projbizzjoni ta' tali prodotti aromatizzanti tehtieġ li tiġi ġustifikata u n-notifikazzjoni dwarhom ipprezentata skont id-[Direttiva 98/34/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tat-22 ta' Gunju 1998, li tistabbilixxi proċedura dwar l-għoti ta' informazzjoni fil-qasam tal-istandards u r-regolamenti tekniċi u r-regoli dwar is-servizzi tas-Socjeta' tal-Informatika (GU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 13, Vol. 20, p. 337)]

(48) Barra minn hekk, din id-Direttiva ma tarmonizzax ir-regoli dwar ambjenti hielsa mit-tipjip, jew dwar arrangamenti ta' bejgħ domestiku jew reklamar domestiku, jew dwar l-estensjoni ta' ditta, u lanqas ma tintroduci limitu ta' età għas-sigaretti elettronici jew għall-kontenituri ta' rikarika. [...]"

5 L-Artikolu 1 tad-Direttiva 2014/40, intitolat "Suġġett", jipprovdi:

"L-objettiv ta' din id-Direttiva hu li tapprossima l-ligijiet, ir-regolamenti u d-dispożizzjonijiet amministrattivi tal-Istati Membri rigward:

[...]

(f) it-tqegħid fis-suq u t-tikkettar ta' ċerti prodotti, li huma relatati mal-prodotti tat-tabakk, jiġifieri sigaretti elettronici u kontenituri ta' rikarika, u prodotti erbali għat-tipjip;

sabiex jiġi ffaċilitat il-funzjonament bla xkiel tas-suq intern għat-tabakk u prodotti relatati, billi jittiehed bħala bażi l-livell għoli ta' protezzjoni tas-saħħa tal-bniedem, speċjalment għaż-żgħażaġħ, u biex jintlaħqu l-obbligi tal-Unjoni taht il-[FCTC]."

6 Konformement mal-Artikolu 2(4), (16) u (17) ta' din id-direttiva, intitolat "Definizzjonijiet":

"(4) 'prodotti tat-tabakk' tfisser prodotti li jistgħu jiġu kkunsmatiu li jikkonsistu, anki parzjalment, mit-tabakk, kemm jekk ġenetikament modifikati kemm jekk le;

[...]

- (16) ‘sigarett elettroniku’, t’fisser prodott li jista’ jintuza għall-konsum ta’ fwar li fih in-nikotina permezz ta’ bokkin, jew kwalunkwe komponent ta’ dak il-prodott, inklużi skrataġ, tank, u l-apparat mingħajr l-iskartoċċ jew t-tank. Is-sigaretti elettronici jistgħu jkunu jintremew jew jerggħu jimtlew permezz ta’ kontenitur ta’ rikarika u tank jew jerggħu jiġu ċċargjati bi skrataċ ta’ użu waħdieni;
- (17) ‘kontenitur ta’ rikarika” t’fisser kontenitur li fih likwidu li fih in-nikotina, li jista’ jintuza biex wiehed jerga’ jimla s-sigarett elettroniku”

7 Taht it-titolu “Regolamentazzjoni ta’ ingredjenti”, l-Artikolu 7(6) tal-imsemmija direttiva jipprovdi:

“L-Istati Membri għandhom jipprojbixxu t-tqegħid fis-suq ta’ prodotti tat-tabakk li fihom l-addittivi li ġejjin:

- (a) vitamini jew addittivi oħra li joħolqu l-impressjoni li prodott tat-tabakk huwa ta’ benefiċċju għas-saħħa jew jipprezenta inqas riskji għas-saħħa;
- (b) kafeina jew tawrina jew addittivi oħra u komposti stimulanti li huma assoċjati mal-enerġija u l-vitalità;
- (c) addittivi li għandhom proprjetajiet koloranti għall-emissjonijiet;
- (d) għal prodotti tat-tabakk tat-tipjip, addittivi li jiffaċilitaw l-inalazzjoni jew il-konsum tan-nikotina; u
- (e) addittivi li għandhom proprjetajiet [karċinogenici, mutaġenici jew tossici għar-riproduzzjoni] fil-forma mhux maħruqa.

8 Intitolat “Sigaretti elettronici”, l-Artikolu 20 tal-istess direttiva huwa fformulat kif ġej:

“1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li s-sigaretti elettronici u l-kontenituri ta’ rikarika jitqiegħdu fis-suq biss jekk jikkonformaw ma’ din id-Direttiva u mal-legiżlazzjoni l-oħra kollha rilevanti tal-Unjoni.

Din id-Direttiva ma tapplikax għal sigaretti elettronici u kontenituri ta’ rikarika li huma soġġetti għal rekwiżit ta’ awtorizzazzjoni skont id-Direttiva [2001/83] jew għar-rekwiżiti mnizzlin fid-Direttiva [93/42].

2. Il-manifatturi u l-importaturi tas-sigaretti elettronici u l-kontenituri ta’ rikarika għandhom jipprezentaw notifika lill-awtoritajiet kompetenti tal-Istati Membri dwar tali prodotti li bihsiebhom iqiegħdu fis-suq. In-notifika għandha tingħata f’għamla elektronika sitt xhur qabel it-tqegħid intenzjonat fis-suq. Għal sigaretti elettronici u kontenituri ta’ rikarika li diġà qegħdin fis-suq fl-20 ta’ Mejju 2016, in-notifika għandha tingħata fi żmien sitt xhur minn dik id-data. Għandha tingħata notifika għdida għal kull bidla sostanzjali tal-prodott.

In-notifika għandha, skont jekk il-prodott ikunx sigarett elettroniku jew kontenitur ta’ rikarika, tinkludi t-tagħrif li ġej:

- (a) l-isem u d-dettalji ta’ kuntatt tal-manifattur, persuna ġuridika jew fiżika responsabbli fl-Unjoni, u, jekk applikabbli, l-importatur fl-Unjoni;
- (b) lista tal-ingredjenti kollha li fih il-prodott u l-emissjonijiet li jirriżultaw mill-użu tiegħu, skont l-isem tad-ditta u t-tip, inklużi l-kwantitajiet tagħhom;

- (c) data tossikoloġika dwar l-ingredjenti u l-emissjonijiet tal-prodott, inkluż meta jissahhnu, b'referenza partikolari għall-effetti tagħhom fuq is-saħħa tal-konsumaturi meta jingibdu man-nifs u b'qies ta', fost l-oħrajn, kwalunkwe effett ta' dipendenza;
- (d) tagħrif dwar id-dożagġ u l-ammont assorbit tan-nikotina meta kkunsmata taħt kondizzjonijiet normali jew li jistgħu jiġu raġonevolment previsti;
- (e) deskrizzjoni tal-komponenti tal-prodott; inkluż, fejn applikabbli, il-mekkanizmu ta' ftuħ u mili mill-ġdid tas-sigarett elettroniku jew tal-kontenituri ta' rikarika;
- (f) deskrizzjoni tal-proċess ta' produzzjoni, inkluż jekk dan jinvolvi produzzjoni ta' serje u dikjarazzjoni li l-proċess ta' produzzjoni jiżgura konformità mar-rekwiżiti ta' dan l-Artikolu;
- (g) dikjarazzjoni li l-manifattur jew l-importatur igorru r-responsabbiltà sħiħa għall-kwalità u s-sigurtà tal-prodott, meta jitqiegħed fis-suq u jintuza taħt kondizzjonijiet normali jew li jistgħu jiġu previsti raġonevolment.

Meta l-Istati Membri jqisu li l-informazzjoni pprezentata ma tkunx kompleta, huma għandhom id-dritt jitolbu li l-informazzjoni kkonċernata tiġi kompluta.

L-Istati Membri jistgħu jimponu tariffi proporzjonati fuq il-manifatturi u importaturi tal-prodotti tat-tabakk biex jirċievu, jaħżnu, jimmaniġġaw u janalizzaw l-informazzjoni mibgħuta lilhom.

3. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li:

- (a) likwidu li fih in-nikotina jitqiegħed fis-suq biss f'kontenituri ta' rikarika apposta li ma jaqbzux volum ta' 10 ml, f'sigaretti elettronici li jistgħu jintremew jew fi stoċċijiet li jintużaw darba u li l-istoċċijiet jew tankijiet ma jaqbzux volum ta' 2 ml;
- (b) il-likwidu li fih in-nikotina ma jkunx fih aktar minn 20mg/ml nikotina;
- (c) il-likwidu li fih in-nikotina ma jkunx fih addittivi elenkati fl-Artikolu 7(6);
- (d) ingredjenti ta' purità għolja biss jintużaw fil-manifattura tal-likwidu li fih in-nikotina. Sustanzi għajr l-ingredjenti msemmijin fil-punt (b) tat-tieni subparagrafu tal-paragrafu 2 ta' dan l-Artikolu jkunu preżenti biss fil-likwidu li fih in-nikotina f'livelli ta' traċċi, jekk tali traċċi teknikament ma jkunux jistgħu jiġu evitati waqt il-manifattura;
- (e) hliet għan-nikotina, fil-likwidu li fih in-nikotina jintużaw biss ingredjenti li mhumiex ta' periklu għas-saħħa tal-bniedem f'forma msaħħna jew mhux imsaħħna;
- (f) is-sigaretti elettronici jagħtu d-dożi ta' nikotina f'livelli konsistenti taħt kondizzjonijiet normali ta' użu;
- (g) ikun impossibbli li s-sigaretti elettronici u l-kontenituri ta' rikarika jintmessu mit-tfal jew li jsir tbaġħbis fihom; jkunu mharsa kontra ksur u tnixxija u jkollhom mekkanizmu li jiżgura li jimtlew mill-ġdid mingħajr tnixxija.

4. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li:

- (a) il-pakketti individwali ta' sigaretti elettronici u kontenituri ta' rikarika jinkludu fuljett b'informazzjoni dwar:
 - (i) struzzjonijiet ta' tagħrif għall-użu u l-ħżin tal-prodott, inkluż referenza li l-prodott mhux rakkomandat għall-użu miż-żgħażaġħ u dawk li ma jpejpux;

- (ii) kontraindikazzjonijiet;
 - (iii) twissijiet għal gruppi speċifiċi ta' riskju;
 - (iv) effetti negattivi possibbli;
 - (v) l-effett ta' dipendenza u t-tossiċità; u
 - (vi) dettalji ta' kuntatt tal-manifattur jew importatur u persuna ta' kuntatt ġuridika jew fizika fl-Unjoni;
- (b) il-pakketti individwali u kwalunkwe ippakkjar estern tas-sigaretti elettronici u l-kontenituri ta' rikarika:
- (i) jinkludu lista tal-ingredjenti kollha li fih il-prodott f'ordni mill-aktar li għandu piż għall-anqas wiehed, u indikazzjoni tal-kontenut tan-nikotina tal-prodott u l-ammont f'kull doża, in-numru tal-lott u rakkomandazzjoni biex il-prodott jinżamm 'il bogħod mit-tfal;
 - (ii) mingħajr preġudizzju għall-punt (i) ta' dan il-punt, ma jinkludux elementi jew karatteristiċi msemmin fl-Artikolu 13, bl-eċċezzjoni tal-Artikolu 13(1)(a) u (c) li jirrigwarda l-informazzjoni dwar il-kontenut tan-nikotina u dwar aromi; u
 - (iii) iġorru waħda mit-twissijiet ta' saħħa li ġejjin:

'Dan il-prodott fih in-nikotina li hija sustanza li tista' faċilment twassal għad-dipendenza. Mhuwiex rakkomandat għall-użu minn persuni li ma jpejpux'

jew

'Dan il-prodott fih in-nikotina li hija sustanza li tista' faċilment twassal għad-dipendenza.'

L-Istati Membri għandhom jiddeterminaw liema minn dawn it-twissijiet tas-saħħa għandhom jintużaw;

- (c) it-twissijiet tas-saħħa jikkonformaw mar-rekwiziti speċifikati fl-Artikolu 12(2).

5. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li:

- (a) komunikazzjonijiet kummerċjali fis-servizzi tas-Socjetà tal-Infurmazzjoni, fl-istampa u pubblikazzjonijiet stampati oħrajn, bil-għan jew l-effett dirett jew indirett tal-promozzjoni ta' sigaretti elettronici u kontenituri ta' rikarika jkunu pprojbiti, bl-eċċezzjoni ta' pubblikazzjonijiet li huma maħsuba esklussivament għal professjonisti fil-kummerċ tas-sigaretti elettronici jew il-kontenituri ta' rikarika u għal pubblikazzjonijiet li jiġu stampati u ppubblikati f'pajjiżi terzi, meta daww il-pubblikazzjonijiet ma jkunux maħsuba prinċipalment għas-suq tal-Unjoni;
- (b) komunikazzjonijiet kummerċjali fuq ir-radju, bil-għan jew l-effett dirett jew indirett tal-promozzjoni ta' sigaretti elettronici u kontenituri ta' rikarika jiġu pprojbiti;
- (c) kwalunkwe forma ta' kontribut pubbliku jew privat għal programmi tar-radju bil-għan jew l-effett dirett jew indirett tal-promozzjoni ta' sigaretti elettronici u kontenituri ta' rikarika jiġu pprojbiti;
- (d) kwalunkwe forma ta' kontribut pubbliku jew privat lil kwalunkwe avveniment, attività jew persuna individwali bil-għan jew l-effett dirett jew indirett tal-promozzjoni ta' sigaretti elettronici jew kontenituri ta' rikarika u li jinvolvi jew isir f'diversi Stati Membri jew li nkella jkollu effetti transkonfinali jkun ipprojbit;
- e) komunikazzjonijiet kummerċjali awdjovizivi li għalihom tapplika d-[Direttiva 2010/13/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tal-10 ta' Marzu 2010, dwar il-koordinazzjoni ta' ċerti dispożizzjonijiet stabbiliti bil-liġi, b'regolament jew b'azzjoni amministrattiva fi Stati Membri dwar il-forniment ta' servizzi tal-media awdjoviziva (Direttiva dwar is-Servizzi tal-Media awdjoviziva) (ĠU L 95, p. 1)] jkunu pprojbiti għas-sigaretti elettronici u l-kontenituri ta' rikarika.

6. L-Artikolu 18 ta' din id-direttiva għandu japplika għall-bejgħ transkonfinali mill-bogħod ta' sigaretti elettronici u kontenituri ta' rikarika.

7. L-Istati Membri għandhom jitolbu lill-manifatturi u l-importaturi ta' sigaretti elettronici u kontenituri ta' rikarika jipprezentaw kull sena lill-awtoritajiet kompetenti:

- (i) data komprensiva dwar il-volumi tal-bejgħ, skont l-isem tad-ditta u t-tip tal-prodott;
- (ii) informazzjoni dwar il-preferenzi ta' diversi gruppi ta' konsumaturi, inklużi ż-żgħażaġh, il-persuni li ma jpejpu u tipi ewlenin ta' utenti attwali;
- (iii) il-mod kif qed jinbiegħu l-prodotti; u
- (iv) taqsiriet eżekuttivi ta' kwalunkwe sħarriġ tas-suq li jkun sar dwar dak imsemmi hawn fuq, inkluża traduzzjoni bl-Ingliż tiegħu.

L-Istati Membri għandhom jissorveljaw l-iżviluppi tas-suq li jikkoncernaw is-sigaretti elettronici u l-kontenituri ta' rikarika, inkluż kwalunkwe evidenza li l-użu tagħhom iservi bħala l-ewwel pass għall-vizzju tat-tabakk u fl-aħħar għall-konsum tradizzjonali tat-tabakk fost iż-żgħażaġh u l-persuni li ma jpejpu.

[...]

13. Il-Kummissjoni għandha, permezz ta' att ta' implimentazzjoni, tistabbilixxi format komuni għan-notifika prevista fil-paragrafu 2 u l-istandards tekniċi għall-mekkanizmu ta' rikarika previst fil-paragrafu 3(g).

[...]"

- 9 Skont l-Artikolu 29 tad-Direttiva 2014/40, id-dispożizzjonijiet ta' din għandhom ikunu trasposti fl-ordinamenti ġuridici nazzjonali tal-Istati Membri sal-20 ta' Mejju 2016 u għandhom jidhlu fis-seħh minn din id-data.

Il-kawża prinċipali u d-domanda preliminari

- 10 Pillbox adixxiet lill-qorti tar-rinviju b'rikors intiz għall-istħarriġ ġudizzjarju ("judicial review") tal-"intenzjoni u/jew tal-obbligu" tal-Gvern tar-Renju Unit li jittrasponi d-Direttiva 2014/40 fl-ordinament ġuridiku nazzjonali.
- 11 Hija ssostni li l-Artikolu 20 ta' din id-direttiva huwa invalidu peress li jikser il-prinċipji ta' proporzjonalità, ta' ċertezza legali, ta' ugwaljanza fit-trattament, ta' kompetizzjoni libera u ta' sussidjarjetà, kif ukoll l-Artikoli 16 u 17 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea (iktar 'il quddiem il-"Karta").
- 12 Il-qorti tar-rinviju tqis li l-argumenti mressqa minn Pillbox insostenn tar-rikors tagħha "jistgħu raġonevolment jagħtu lok għal diskussjoni".

13 F'dawn iċ-ċirkustanzi, il-High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) [qorti tal-ġustizzja għolja (l-Ingilterra u Wales), taqsima tal-qorti tar-Regina (qorti amministrattiva)], iddeċidiet li tissospendi l-proċeduri quddiemha u li tagħmel lill-Qorti tal-Ġustizzja d-domanda preliminari li ġejja:

“L-Artikolu 20 tad-Direttiva 2014/40/UE [...] huwa invalidu, kollu kemm hu jew fir-rigward ta' waħda mid-dispożizzjonijiet tiegħu, għal waħda jew iktar mid-diversi raġunijiet li ġejjin:

- huwa jimponi, kollu kemm hu jew f'waħda mid-dispożizzjonijiet tiegħu, serje ta' obbligi fuq il-manifatturi u/ jew bejjiegha bl-imnut ta' sigaretti elettronici li jmorru kontra l-prinċipju ta' proporzjonalità, moqri flimkien mal-prinċipju ta' ċertezza legali?
- għal raġunijiet ekwivalenti jew simili, ma josservax il-prinċipju ta' ugwajjanza u/jew johloq distorsjoni illegali tal-kompetizzjoni?
- ma josservax il-prinċipju ta' sussidjarjetà?
- imur kontra d-drittijiet tal-manifatturi jew tal-bejjiegha bl-imnut ta' sigaretti elettronici skont l-Artikoli 16 u/jew 17 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali?”

Fuq id-domanda preliminari

Fuq l-ammissibbiltà

- 14 Il-Parlament Ewropew, il-Kummissjoni u l-Gvern Franciż isostnu li t-talba għal deċiżjoni preliminari hija inammissibbli minhabba, l-ewwel nett, li ma teżistix tilwima reali bejn il-partijiet, it-tieni nett, li r-rikors intiż għall-istħarriġ ġudizzjarju (“judicial review”) tal-“intenzjoni u/jew tal-obbligu” tal-Gvern tar-Renju Unit li jittrasponi direttiva jikkostitwixxi mezz ta' kif tista' tiġi evitata s-sistema ta' rimedji ġudizzjarji stabbiliti mit-Trattat FUE u, it-tielet nett, li d-domanda magħmula hija ta' natura ipotetika minhabba li l-qorti tar-rinviju la tesponi l-punti ta' fatt u ta' liġi rilevanti u lanqas ir-raġunijiet li wassluha sabiex issaqsi dwar il-validità tal-Artikolu 20 tad-Direttiva 2014/40.
- 15 F'dan ir-rigward, jehtieg li jifakkar li hija biss il-qorti nazzjonali li quddiemha tkun tressqet it-tilwima, u li għandha tassumi r-responsabbiltà għad-deċiżjoni ġudizzjarja sussegwenti, li għandha tevalwa, fid-dawl taċ-ċirkustanzi partikolari tal-kawża, kemm in-neċessità ta' deċiżjoni preliminari sabiex tkun f'pożizzjoni li tagħti d-deċiżjoni tagħha kif ukoll ir-rilevanza tad-domandi li hija tagħmel lill-Qorti tal-Ġustizzja. Konsegwentement, sakemm id-domandi magħmula jkunu jirrigwardaw l-interpretazzjoni jew il-validità ta' regola tad-dritt tal-Unjoni, il-Qorti tal-Ġustizzja hija, bħala prinċipju, marbuta tagħti deċiżjoni (sentenza Gauweiler *et*, C-62/14, EU:C:2015:400, punt 24).
- 16 Minn dan isegwi li d-domandi li jirrigwardaw id-dritt tal-Unjoni jibbenefikaw minn preżunzjoni ta' rilevanza. Ir-rifjut min-naħa tal-Qorti tal-Ġustizzja li tagħti deċiżjoni dwar domanda preliminari magħmula minn qorti nazzjonali hija possibbli biss jekk ikun jidher b'mod ċar li l-interpretazzjoni jew l-evalwazzjoni tal-validità ta' regola tal-Unjoni mitluba ma għandha ebda relazzjoni mar-realtà jew mas-sugġett tat-tilwima fil-kawża prinċipali, meta l-problema tkun ta' natura ipotetika jew inkella meta l-Qorti tal-Ġustizzja ma jkollhiex il-punti ta' fatt u ta' liġi neċessarji sabiex tirrispondi b'mod utli għad-domandi li jkunu sarulha (sentenza Gauweiler *et*, C-62/14, EU:C:2015:400, punt 25).
- 17 Għal dak li jirrigwarda, l-ewwel nett, in-natura reali tat-tilwima fil-kawża prinċipali, għandu jiġi rrilevat li l-qorti tar-rinviju ddeċidiet li r-rikors intiż għall-istħarriġ ġudizzjarju tal-“intenzjoni u/jew tal-obbligu” tal-Gvern tar-Renju Unit li jittrasponi d-Direttiva 2014/40, ipprezentat minn Pillbox quddiemha, huwa ammissibbli, anki jekk sad-data tal-preżentata ta' dan ir-rikors, it-terminu stabbilit

għat-traspożizzjoni ta' din id-direttiva ma kienx għadu skada u ebda miżura nazzjonali ta' traspożizzjoni tal-imsemmija direttiva ma kienet għadha giet adottata. Barra minn hekk, jeżisti nuqqas ta' qbil bejn Pillbox u s-Segretarju tal-Istat għas-Saħħa fuq il-punt dwar jekk ir-rikors imsemmi iktar 'il fuq huwiex fondat. Peress li l-qorti tar-rinviju ntalbet tiddeciedi dwar dan in-nuqqas ta' qbil, ma jidherx b'mod ċar li t-tilwima fil-kawża prinċipali ma hijiex reali [ara, b'analogija, is-sentenza British American Tobacco (Investments) u Imperial Tobacco, C-491/01, EU:C:2002:741, punti 36 u 38].

- 18 Għal dak li jirrigwarda, it-tieni nett, l-argument li r-rikors intiż għal sħarriġ ġudizzjarju (“judicial review”) tal-“intenzjoni u/jew tal-obbligu” tal-Gvern tar-Renju Unit li jittrasponi direttiva jikkostitwixxi mezz ta' kif tista' tiġi evitata s-sistema ta' rimedji ġudizzjarji stabbiliti mit-Trattat FUE, għandu jittfakkar li l-Qorti tal-Ġustizzja diġà ddikkjarat ammissibbli diversi talbiet għal decizjoni preliminari li jirrigwardaw il-validità ta' leġislazzjoni sekondarja fformulata fil-kuntest ta' tali rikorsi, b'mod partikolari fil-kawża li wasslu għas-sentenzi British American Tobacco (Investments) u Imperial Tobacco (C-491/01, EU:C:2002:741), *Intertanko et* (C-308/06, EU:C:2008:312) kif ukoll *Afton Chemical* (C-343/09, EU:C:2010:419).
- 19 Barra minn hekk, il-possibbiltà għall-individwi li jinvokaw quddiem il-qorti nazzjonali l-invalidità ta' att tal-Unjoni ta' portata ġenerali ma hijiex sugġetta għall-kundizzjoni li l-imsemmi att ikun effettivament diġà kien is-sugġett ta' miżuri ta' implementazzjoni adottati skont id-dritt nazzjonali. F'dan ir-rigward huwa biżżejjed li titressaq quddiem il-qorti nazzjonali tilwima vera li fiha tqum, b'mod indirett, il-kwistjoni dwar il-validità ta' att bħal dan. Issa, din il-kundizzjoni hija ssodisfatta fil-każ tat-tilwima fil-kawża prinċipali, kif jirriżulta mill-punt 17 ta' din is-sentenza [ara, b'analogija, is-sentenzi British American Tobacco (Investments) u Imperial Tobacco, C-491/01, EU:C:2002:741, punt 40 u *Gauweiler et*, C-62/14, EU:C:2015:400, punt 29].
- 20 F'dawn iċ-ċirkustanzi, ma jidherx li rikors bħal dak fil-kawża prinċipali huwa intiż li jkun mezz ta' kif tista' tiġi evitata s-sistema ta' rimedji ġudizzjarji stabbiliti mit-Trattat FUE.
- 21 Għal dak li jirrigwarda, fit-tielet nett, in-natura allegatament ipotetika tad-domanda magħmula minhabba l-fatt li l-qorti tar-rinviju la tesponi punti ta' fatt u ta' liġi rilevanti u lanqas ir-raġunijiet li wassluha sabiex issaqsi dwar il-validità tal-Artikolu 20 tad-Direttiva 2014/40, minn naħa, għandu jiġi rrilevat li s-sempliċi fatt li l-qorti tar-rinviju naqset milli tippreċiża jekk is-sigaretti elettronici kkummerċjalizzati minn Pillbox jaqgħux taħt il-kamp ta' applikazzjoni tal-Artikolu 20 ta' din id-direttiva ma jirrendix id-domanda magħmula waħda ipotetika.
- 22 Fil-fatt, mid-decizjoni tar-rinviju jirriżulta li Pillbox timmanifattura u tikkummerċjalizza, fi hdan is-suq intern, sigaretti elettronici taħt it-trade mark “Totally Wicked” kif ukoll kontenituri ta' rikarika u prodotti relatati. Issa, skont l-Artikolu 1(f) tad-Direttiva 2014/40, din għandha l-għan tal-approssimazzjoni tal-liġijiet, tar-regolamenti, tad-dispożizzjonijiet amministrattivi tal-Istati Membri dwar it-tqegħid fis-suq u t-tikkettar tas-sigaretti elettronici kif ukoll tal-kontenituri ta' rikarika. Barra minn hekk, il-validità ta' ċerti regoli għall-konformità imposti għal dawn il-prodotti taħt l-Artikolu 20 ta' din id-direttiva, inkluża dik dwar il-kontenut massimu ta' nikotina li jista' jkun hemm fil-likwidu ta' dawn il-prodotti, hija preċiżament is-sugġett tad-domanda magħmula.
- 23 F'dawn iċ-ċirkustanzi, id-domanda magħmula ma għandhiex natura manifestament ipotetika.
- 24 Għal dak li jirrigwarda, min-naħa l-oħra, l-obbligu tal-qorti tar-rinviju li tesponi r-raġunijiet li wassluha sabiex issaqsi dwar il-validità tal-Artikolu 20 tad-Direttiva 2014/40, mill-ispirtu ta' kooperazzjoni li għandu jipprevali fil-funzjonament tar-rinviju għal decizjoni preliminari jirriżulta li huwa indispensabbli li l-qorti nazzjonali tesponi, fid-decizjoni tar-rinviju tagħha, ir-raġunijiet preċiżi għaliex hija tqis li risposta għad-domandi tagħha dwar l-interpretazzjoni jew il-validità ta' ċerti dispożizzjonijiet tad-dritt tal-Unjoni hija neċessarja għas-soluzzjoni tat-tilwima (ara f'dan is-sens, b'mod partikolari,

is-sentenzi Bertini *et*, 98/85, 162/85 u 258/85, EU:C:1986:246, punt 6; ABNA *et*, C-453/03, C-11/04, C-12/04 u C-194/04, EU:C:2005:741, punt 46, kif ukoll IATA u ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, punt 31).

- 25 Għaldaqstant huwa importanti li l-qorti nazzjonali tindika b'mod partikolari r-raġunijiet preċiżi li wassluha sabiex tistaqsi dwar il-validità ta' ċerti dispożizzjonijiet tad-dritt tal-Unjoni u tesponi l-motivi ta' invalidità li, konsegwentement, jidhruha li jistgħu jintlaqgħu (ara, f'dan is-sens, b'mod partikolari, is-sentenzi Greenpeace France *et*, C-6/99, EU:C:2000:148, punt 55, kif ukoll id-digriet Adiamix, C-368/12, EU:C:2013:257, punt 22). Tali rekwizit jirriżulta wkoll mill-Artikolu 94(c) tar-Regoli tal-Proċedura tal-Qorti tal-Ġustizzja.
- 26 Barra minn hekk, skont ġurisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-Ġustizzja, l-informazzjoni pprovduta fid-deċizzjonijiet tar-rinviju sservi mhux biss sabiex tippermetti lill-Qorti tal-Ġustizzja tagħti risposti utli, iżda wkoll sabiex tagħti l-possibbiltà lill-gvernijiet tal-Istati Membri kif ukoll lill-partijiet ikkonċernati oħra li jipprezentaw osservazzjonijiet skont l-Artikolu 23 tal-Istatut tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea. Hija l-Qorti tal-Ġustizzja li għandha tiżgura li din il-possibbiltà tiġi protetta, fid-dawl tal-fatt li skont dan l-artikolu, huma biss id-deċizzjonijiet tar-rinviju li jiġu nnotifikati lill-partijiet ikkonċernati, flimkien ma' traduzzjoni fil-lingwa uffiċjali ta' kull Stat Membru, bl-esklużjoni tal-fajl nazzjonali li jista' jiġi trażmess lill-Qorti tal-Ġustizzja mill-qorti tar-rinviju (ara, b'mod partikolari, is-sentenzi Holdijk *et*, 141/81 sa 143/81, EU:C:1982:122, punt 6; Lehtonen u Castors Braine, C-176/96, EU:C:2000:201, punt 23, kif ukoll id-digriet Adiamix, C-368/12, EU:C:2013:257, punt 24).
- 27 Minn dan isegwi li, fil-kuntest ta' rinviju għal deċiżjoni preliminari, il-Qorti tal-Ġustizzja teżamina biss il-validità ta' att tal-Unjoni jew ta' whud mid-dispożizzjonijiet tiegħu fid-dawl tal-motivi ta' invalidità meqjusa fid-deċiżjoni tar-rinviju.
- 28 F'dan il-każ, il-qorti tar-rinviju rriproduċiet parti mill-argumenti mressqa minn Pillbox filwaqt li indikat li dawn "jistgħu raġonevolment jagħtu lok għal diskussjoni".
- 29 Minn dan jirriżulta, minn naħa, li l-qorti tar-rinviju tqis li r-raġunijiet ta' invalidità, invokati minn Pillbox u riprodotti fid-deċiżjoni tar-rinviju, jidhruha li jistgħu jintlaqgħu.
- 30 Min-naħa l-oħra, dawn l-indikazzjonijiet ippermettew lill-Parlament, lill-Kummissjoni u lill-Gvern Franciż jieħdu pożizzjoni, b'mod utli, dwar id-domanda magħmula lill-Qorti tal-Ġustizzja.
- 31 Mill-kunsiderazzjonijiet preċedenti jirriżulta li d-domanda preliminari hija ammissibbli.

Fuq il-mertu

- 32 Permezz tad-domanda preliminari tagħha, il-qorti tar-rinviju essenzjalment tistaqsi jekk l-Artikolu 20 tad-Direttiva 2014/40 huwiex validu minhabba li huwa jikser il-prinċipji ta' proporzjonalità, ta' ċertezza legali, ta' ugwajjanza fit-trattament, ta' kompetizzjoni libera u ta' sussidjarjetà kif ukoll l-Artikoli 16 u 17 tal-Karta.

Fuq il-validità tal-Artikolu 20 tad-Direttiva 2014/40 fid-dawl tal-prinċipji ta' ugwajjanza fit-trattament u ta' kompetizzjoni libera

- 33 Għandha tiġi eżaminata, fl-ewwel lok, id-domanda magħmula sa fejn tirrigwarda l-validità tal-Artikolu 20 tad-Direttiva 2014/40 fid-dawl tal-prinċipji ta' ugwajjanza fit-trattament u ta' kompetizzjoni libera.

- 34 Mid-deċiżjoni tar-rinviju jirriżulta li l-ksur ta' dawn il-prinċipji essenzjalment jirriżulta mill-fatt li dan l-Artikolu 20 jirriżerva lis-sigaretti elettronici trattament inqas favorevoli minn dak li għalih huma suġġetti l-prodotti tat-tabakk, minkejja li dawk tal-ewwel huma inqas ta' ħsara minn dawk tal-aħħar.
- 35 Skont ġurisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-Ġustizzja, il-prinċipju ta' ugwaljanza fit-trattament jeħtieġ li sitwazzjonijiet paragunabbli ma jiġux trattati b'mod differenti u li sitwazzjonijiet differenti ma jiġux trattati bl-istess mod sakemm dan ma jkunx oġġettivament iġġustifikat (ara, b'mod partikolari, is-sentenza P u S, C-579/13, EU:C:2015:369, punt 41).
- 36 F'dan ir-rigward għandu jiġi rrilevat li s-sigaretti elettronici għandhom karatteristiċi oġġettivi differenti minn dawk tal-prodotti tat-tabakk.
- 37 Fil-fatt, l-ewwel nett, l-elementi inklużi fil-kompożizzjoni rispettivi tagħhom huma nettament differenti f'diversi aspetti. Għaldaqstant, mill-Artikolu 2(4) tad-Direttiva 2014/40 jirriżulta li l-prodotti tat-tabakk huma prodotti li jistgħu jiġu kkonsumati u li jikkonsistu, anki parzjalment, mit-tabakk, kemm jekk ġenetikament modifikati kemm jekk le.
- 38 Min-naħa l-oħra, sigarett elettroniku ma fihx tabakk iżda jikkostitwixxi, skont l-Artikolu 2(16) ta' din id-direttiva, prodott li jista' jintuża għall-konsum ta' fwar li fih in-nikotina permezz ta' bokkin, jew kwalunkwe komponent ta' dak il-prodott, inklużi skrataċ, tank, u l-apparat mingħajr l-iskartoċ jew t-tank. Barra minn hekk is-sigaretti elettronici jistgħu jkun jintremew jew jerġgħu jimtlew permezz ta' kontenitur ta' rikarika u tank jew jerġgħu jiġu ċċarġjati bi skrataċ ta' użu waħdieni.
- 39 Min-naħa tagħhom, il-kontenituri ta' rikarika huma deskritti, skont l-Artikolu 2(17) tal-imsemmija direttiva, bħala kontenitur li fih likwidu li fih in-nikotina, li jista' jintuża biex wiehed jerga' jimla s-sigarett elettroniku.
- 40 It-tieni nett, huwa paċifiku li l-mod kif jiġu kkonsumati sigaretti elettronici huwa, min-naħa tiegħu ukoll, sostanzjalment differenti minn dak tal-prodotti tat-tabakk. Filwaqt li dawn tal-aħħar huma kkonsumati permezz ta' hruq tat-tabakk, is-sigaretti elettronici jiffunzjonaw permezz tal-evaporazzjoni elettrika jew eletromekkanika tal-likwidu li jinsab fil-kontenituri ta' rikarika tagħhom.
- 41 It-tielet nett, b'differenza mill-prodotti tat-tabakk, is-sigaretti elettronici huma prodotti relattivament ġodda, li r-riskju għas-saħħa tal-bniedem tagħhom għadu jrid jiġi ppreċiżat.
- 42 F'dawn iċ-ċirkustanzi, għandu jiġi kkonstatat li s-sigaretti elettronici ma jinsabux fl-istess sitwazzjoni tal-prodotti tat-tabakk fis-sens tal-ġurisprudenza ċċitata fil-punt 35 tas-sentenza preżenti.
- 43 Għaldaqstant, billi dawn is-sigaretti jiġu suġġetti għal sistema legali distinta u, barra minn hekk, inqas stretta minn dik applikabbli għall-prodotti tat-tabakk, il-legiżlatur tal-Unjoni ma jistax jiġi kkritikat li kiser il-prinċipju ta' ugwaljanza fit-trattament.
- 44 Peress li l-argumenti invokati fid-deċiżjoni tar-rinviju dwar il-ksur tal-prinċipju ta' kompetizzjoni libera ma għandhom ebda kontenut awtonomu fir-rigward ta' dawk relatati mal-prinċipju ta' ugwaljanza fit-trattament, għandu jsir riferiment f'dan ir-rigward għall-kunsiderazzjonijiet esposti fil-punti preċedenti tas-sentenza preżenti.
- 45 Mill-kunsiderazzjonijiet preċedenti jirriżulta li l-eżami tad-domanda preliminari ma żvela ebda element tali li jaffettwa l-validità tal-Artikolu 20 tad-Direttiva 2014/40 fid-dawl tal-prinċipji ta' ugwaljanza fit-trattament u ta' kompetizzjoni libera.

Fuq il-prinċipji ta' proporzjonalità u ta' ċertezza legali

- 46 Għandha tiġi eżaminata, fit-tieni lok, id-domanda preliminari sa fejn tirrigwarda l-validità tal-Artikolu 20 tad-Direttiva 2014/40 jew ta' wħud minn dawn id-dispożizzjonijiet fid-dawl tal-prinċipji ta' proporzjonalità u ta' ċertezza legali.
- Fuq il-validità tal-Artikolu 20 tad-Direttiva 2014/40, inkwantu huwa stabbilixxa sistema speċifika applikabbli għas-sigaretti elettronici
- 47 Mid-deċiżjoni tar-rinviju jirrizulta li l-validità tal-Artikolu 20 tad-Direttiva 2014/40 hija kkontestata minn Pillbox minhabba li, fid-dawl tal-fatt li huma inqas ta' ħsara, jew li saħansitra huma ta' benefiċċju għas-saħħa pubblika, is-sigaretti elettronici ma għandhom ikun s-suġġett ta' ebda leġiżlazzjoni speċifika u hafna inqas ta' leġiżlazzjoni paragonabbli, jew anki iktar stretta minn dik applikabbli għall-prodotti tat-tabakk. Barra minn hekk, il-proporzjonalità tal-miżuri magħżula taht dan l-artikolu ma kienu suġġetti għal ebda analiżi ta' impatt.
- 48 Preliminarjament għandu jittfakkar li, skont ġurisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-Ġustizzja, il-prinċipju ta' proporzjonalità, li jagħmel parti mill-prinċipji generali tad-dritt tal-Unjoni, jeżiġi li l-atti tal-istituzzjonijiet tal-Unjoni jkunu adatti sabiex iwettqu l-għanijiet leġittimi li jridu jintlaħqu mil-leġiżlazzjoni inkwistjoni u ma jeċċedux il-limiti ta' dak li huwa neċessarju għat-twettiq ta' dawn l-għanijiet, peress li meta jkun hemm possibbiltà ta' għażla bejn diversi miżuri xierqa, għandha tintgħażel l-inqas waħda restrittiva, u li l-inkonvenjenzi li jinholqu ma għandhomx ikunu sproporzjonati meta mqabbla mal-għanijiet previsti [ara, f'dan is-sens, is-sentenzi *British American Tobacco (Investments)* u *Imperial Tobacco*, C-491/01, EU:C:2002:741, punt 122; *ERG et*, C-379/08 u C-380/08, EU:C:2010:127, punt 86, kif ukoll *Gauweiler et*, C-62/14, EU:C:2015:400, punti 67 u 91].
- 49 Għal dak li jikkoncerna l-istħarriġ ġudizzjarju tal-kundizzjonijiet imsemmija fil-punt preċedenti tas-sentenza preżenti, il-leġiżlatur tal-Unjoni għandu jingħata diskrezzjoni wiesgħa f'qasam, bħal dak inkwistjoni fil-kawża prinċipali, li jimplika għażliet, min-naħa tiegħu, ta' natura politika, ekonomika u soċjali u li fih ikollu jwettaq evalwazzjonijiet kumplessi. Konsegwentement, hija biss in-natura manifestament inadegwata ta' miżura adottata f'dan il-qasam, meta mqabbla mal-għan li l-istituzzjonijiet kompetenti għandhom intenzjoni jilhq, li tista' taffettwa l-legalità ta' tali miżura [ara, f'dan is-sens, is-sentenza *British American Tobacco (Investments)* u *Imperial Tobacco*, C-491/01, EU:C:2002:741, punt 123].
- 50 Barra minn hekk, għandu jiġi rrilevat li l-kwistjoni ta' riskji għas-saħħa marbuta mal-konsum ta' sigaretti elettronici hija s-suġġett ta' dibattiti vivaċi bejn il-partijiet fil-proċedura preżenti li jinvokaw, insostenn tat-teżijiet rispettivi tagħhom, diversi studji u rapporti xjentifiċi. Għaldaqstant, filwaqt li Pillbox issostni li s-sigaretti elettronici ġeneralment ma jagħmlux ħsara lis-saħħa u għandhom vantaġġi kbar bħala sostituti tal-prodotti tat-tabakk jew bħala għajnuna għall-waqfien mit-tipjip, l-istituzzjonijiet tal-Unjoni u l-Gvernijiet intervenjenti fil-proċedura preżenti jqisu li s-sigaretti elettronici jistgħu joħolqu dipendenza fuq in-nikotina u jwasslu għal avvelenament minn din is-sustanza wara konsum fit-tul u intensiv jew wara użu inkorrett tal-prodott. Barra minn hekk, dawn is-sigaretti jistgħu jkunu l-ewwel pass lejn it-tipjip għall-persuni li ma jpejpu peress li huma jimitaw u jinnormalizzaw l-azzjoni ta' tipjip u jsaħħu b'hekk l-attrazzjoni tiegħu. Barra minn hekk, ir-rwol mogħti lis-sigaretti elettronici bħala għajnuna għall-waqfien mit-tipjip huwa diskutibbli, inkwantu l-persuni li jpejpu jistgħu jagħzlu kemm li jikkonsumaw prodotti tat-tabakk kif ukoll sigaretti elettronici, b'tali mod li dawn tal-aħħar isiru, fir-realtà mezz kif iżommu d-dipendenza fuq in-nikotina.
- 51 F'dan ir-rigward għandu jiġi kkonstatat li l-effetti tas-sigaretti elettronici fuq is-saħħa tal-bniedem huma s-suġġett ta' kontroversja fuq livell internazzjonali, hekk kif tirrileva d-WHO f'rapport tal-1 ta' Settembru 2014, intitolat "Inalaturi Elettronici tan-Nikotina" (*Electronic Nicotine Delivery Systems*) (iktar 'il quddiem ir-"rapport ENDS"). Dan ir-rapport jindika li ċerti esperti huma favur dawn

- il-prodotti għaliex jarawhom bħala mezz li jitnaqqas il-konsum tat-tabakk, filwaqt li oħrajn iqisu li huma jistgħu “jimminaw l-isforzi magħmula sabiex it-tipjip “ma jibqax innormalizzat” [traduzzjoni mhux ufficjali]. Skont l-imsemmi rapport, l-inalaturi elettronici tan-nikotina jinsabu fuq “konfini li jitharrku bejn wegħda u theddida għall-ġlieda kontra t-tabakk” [traduzzjoni mhux ufficjali].
- 52 Madankollu, ir-rapport ENDS jikkonstata l-eżistenza ta’ ċerti riskji għas-saħħa marbuta mal-inalazzjoni tan-nikotina u ta’ sustanzi tossiċi f’forma aerosol, kif ukoll mal-espożizzjoni għan-nikotina b’mezzi oħra barra l-inalazzjoni, b’mod partikolari għat-tfal, l-adolessenti, in-nisa tqal u nisa ta’ età li jista’ jkollhom it-tfal.
- 53 Barra minn hekk, huwa jippreċiża li d-data xjentifika fuq l-effikaċja tal-inalaturi elettronici tan-nikotina bħala metodu għall-waqfien mit-tipjip hija limitata u ma tippermettix li jinstiltu konklużjonijiet. Bl-istess mod, id-data disponibbli la tippermetti li jiġu affermati u lanqas li jiġu esklużi l-effetti ta’ “l-ewwel pass” u ta’ “normalizzazzjoni mill-ġdid” assoċjati mal-użu tal-imsemmi inalaturi.
- 54 Fl-osservazzjonijiet tagħha bil-miktub, Pillbox tirrikonoxxi li l-likwidu u l-fwar tas-sigaretti elettronici fihom komponenti tossiċi u karċinogeniċi, iżda f’livelli iktar baxxi minn dawk li fihom il-prodotti tat-tabakk u li studji xjentifiċi addizzjonali huma neċessarji.
- 55 F’tali ċirkustanzi, il-legiżlatur tal-Unjoni għandu jieħu inkunsiderazzjoni l-prinċipju ta’ prekawzjoni li jipprovdi li meta jkun hemm incertezzi rigward l-eżistenza jew il-portata ta’ riskji għas-saħħa tal-persuni, huwa possibbli li jittieħdu miżuri ta’ protezzjoni mingħajr ma wiehed ikollu għalfejn jistenna li r-realtà u l-gravità ta’ dawn ir-riskji jkunu murija bis-sħiħ. Meta jirriżulta impossibbli li jiġu ddeterminati b’ċertezza l-eżistenza jew il-portata tar-riskju allegat, minħabba n-natura mhux konklużiva tar-riżultati tal-istudji mwettqa, iżda l-probabbiltà ta’ ħsara reali għas-saħħa pubblika teżisti fil-każ li r-riskju jimmaterializza lilu nnifsu, il-prinċipju ta’ prekawzjoni jiġġustifika l-adozzjoni ta’ miżuri restrittivi (sentenza Neptune Distribution, C-157/14, EU:C:2015:823, punti 81 u 82).
- 56 Huwa fid-dawl ta’ dawn il-kunsiderazzjonijiet li għandha tiġi eżaminata l-validità tal-Artikolu 20 tad-Direttiva 2014/40 fid-dawl tal-prinċipji ta’ proporzjonalità u ta’ ċertezza legali.
- 57 Għal dak li jirrigwarda, fl-ewwel lok, l-allegazzjoni li, fid-dawl tal-fatt li huma inqas ta’ ħsara, jew li saħansitra huma ta’ benefiċċju għas-saħħa pubblika, is-sigaretti elettronici ma għandhom ikun s-suġġett ta’ ebda legiżlazzjoni speċifika, għandha tiġi rrilevata, l-ewwel nett, l-eżistenza ta’ divergenzi sinjifikattivi bejn il-legiżlazzjonijiet tal-Istati Membri f’dan il-qasam, kif jirriżulta mill-premessa 36 tad-Direttiva 2014/40. Fil-fatt, l-analiżi tal-impatt tad-19 ta’ Diċembru 2012, stabbilita mill-Kummissjoni u li takkumpanja l-proposta għal direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-approssimazzjoni tal-liġijiet, ir-regolamenti u d-dispożizzjonijiet amministrattivi tal-Istati Membri rigward il-manifattura, il-preżentazzjoni u l-bejgħ tat-tabakk u prodotti relatati [SWD(2012) 452 finali, Parti 1, p. 26 *et seq* u Parti 4, p. 2], issemmi l-incertezzi relatati mad-diversi sistemi legali nazzjonali applikabbli għas-sigaretti elettronici. Minn dan jirriżulta, b’mod partikolari, li ċerti Stati Membri għandhom tendenza jassimilawhom, każ b’każ, ma’ prodotti mediċi, oħrajn jipprojbixxuhom filwaqt li terġa’ oħrajn ma jirregolawhom bl-ebda mod.
- 58 Issa, fid-dawl tal-fatt li s-suq tas-sigaretti elettronici u tal-kontenituri ta’ rikarika qed jikber, kif ikkonstatat kemm fil-premessa 43 tad-direttiva kif ukoll fir-rapport ENDS, ir-regoli nazzjonali dwar il-kundizzjonijiet li dawn il-prodotti għandhom jissodosfaw jistgħu, min-natura tagħhom stess, fl-assenza ta’ armonizzazzjoni fil-livell tal-Unjoni, jikostitwixxu ostakoli għall-moviment liberu tal-merkanzija [ara, b’analogija, is-sentenza British American Tobacco (Investments) u Imperial Tobacco, C-491/01, EU:C:2002:741, punt 64].
- 59 It-tieni nett, waqt is-sitt sessjoni tagħha miżmuma f’Moska fit-13 sat-18 ta’ Ottubru 2014, il-Konferenza tal-partijiet kontraenti għall-FCTC stiednet lil dawn il-partijiet, permezz ta’ deċiżjoni tat-18 ta’ Ottubru 2014 dwar l-inalaturi elettronici tan-nikotina u inalaturi elettronici mhux

tan-nikotina (Electronic nicotine delivery systems and electronic non-nicotine delivery systems) [FCTC/COP/6(9)], sabiex jikkunsidraw, b'mod partikolari, li jipprojbixxu jew jirregolaw l-inalaturi elettronici tan-nikotina jew mhux tan-nikotina, li jipprojbixxu jew jirrestringu r-riklamar, il-promozzjoni kif ukoll l-isponsorizzazzjoni favur l-inalaturi elettronici tan-nikotina u li jissorveljaw bis-shih l-użu tal-inalaturi elettronici tan-nikotina jew mhux tan-nikotina.

- 60 It-tielet nett, ir-riskji magħrufa jew potenzjali marbuta mal-użu ta' sigaretti elettronici, irrilevati fir-rapport ENDS, imsemmija fil-punti 52 u 53 tas-sentenza preżenti, kienu jitolbu lil-leġislatur tal-Unjoni sabiex jaġixxi konformement mar-rekwiżiti li jirriżultaw mill-prinċipju ta' prekawzjoni.
- 61 F'dawn iċ-ċirkustanzi, billi ddecieda li jiddedika leġislazzjoni speċifika għat-tqeghid fis-suq tas-sigaretti elettronici u tal-kontenituri ta' rikarika, il-leġislatur tal-Unjoni kellu l-intenzjoni, minn naħa, jiżgura l-funzjonament bla xkiel tas-suq intern sa fejn jikkonċerna dawn il-prodotti, billi ha bħala bażi, livell għoli ta' protezzjoni tas-saħħa tal-bniedem, partikolarment għaż-żgħażaġh u, min-naħa l-oħra, josserva l-obbligi tal-Unjoni li jirriżultaw mill-FCTC. Billi aġixxa b'dan il-mod, dan il-leġislatur ma eċċedix manifestament il-limiti tal-margni ta' diskrezzjoni li għandu f'dan il-qasam, skont il-ġurisprudenza mfakkra fil-punt 49 tas-sentenza preżenti.
- 62 Għal dak li jirrigwarda, fit-tieni lok, l-argument li l-Artikolu 20 tad-Direttiva 2014/40 imur kontra l-prinċipju ta' proporzjonalità minhabba li jissugġetta lis-sigaretti elettronici u l-kontenituri ta' rikarika għal sistema paragonabbli, jew saħansitra iktar stretta, minn dik irriżervata lill-prodotti tat-tabakk, għandu jiġi rrilevat li, kif jirriżulta mill-punti 36 sa 43 tas-sentenza preżenti, dawn il-prodotti tal-ewwel huma distinti minn dawk tal-aħħar permezz tal-karatteristiċi oġġettivi tagħhom kif ukoll min-natura innovattiva tagħhom fis-suq ikkonċernat, u dan jiġġustifika l-applikazzjoni ta' leġislazzjoni speċifika fil-konfront tagħhom.
- 63 F'dawn iċ-ċirkustanzi, paragon bejn ir-regoli applikabbli għall-prodotti tat-tabakk u dawk intiżi għas-sigaretti elettronici kif ukoll il-kontenituri ta' rikarika huwa irrilevanti.
- 64 Fit-tielet lok, huwa ċertament veru li l-miżuri adottati mill-leġislatur tal-Unjoni skont l-Artikolu 20 tad-Direttiva 2014/40 ma kinux jinsabu fost dawk li kienu oriġinarjament maħsuba mill-Kummissjoni fil-proposta tagħha għal direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-approssimazzjoni tal-liġijiet, ir-regolamenti u d-dispożizzjonijiet amministrattivi tal-Istati Membri rigward il-manifattura, il-preżentazzjoni u l-bejgħ tat-tabakk u prodotti relatati [COM(2012)788 finali] u għaldaqstant ma kinux sugġetti għall-analiżi tal-impatt li kienet takkompanja din il-proposta u li hija msemmija fil-punt 57 tas-sentenza preżenti.
- 65 Madankollu, il-Qorti tal-Ġustizzja diġà ddecidiet f'dan ir-rigward li tali analiżi tal-impatt la torbot lill-Parlament u lanqas lill-Kunsill (sentenza Afton Chemical, C-343/09, EU:C:2010:419, punt 57). Konsegwentement, il-leġislatur tal-Unjoni jibqa' liberu jadotta miżuri li ma humiex dawk sugġetti għal din l-analiżi tal-impatt. Barra minn hekk, is-sempliċi fatt li huwa adotta miżuri differenti u, skont il-każ, iktar vinkolanti minn dawk maħsuba mill-Kummissjoni fl-analiżi tal-impatt imsemmi fil-punt 57 tas-sentenza preżenti ma huwiex tali li juri li huwa eċċeda manifestament il-limiti ta' dak li kien neċessarju sabiex jintlaħaq l-għan imfittex.
- 66 Barra minn hekk, għandu jiġi kkonstatat li, matul il-proċess leġislattiv, il-Parlament, il-Kunsill u l-Kummissjoni ħadu inkunsiderazzjoni d-data xjentifika disponibbli kif ukoll l-opinjoni tal-gruppi interessati. Fil-fatt, huwa paċifiku li ġew organizzati diversi konsultazzjonijiet u laqgħat fi stadju avanzat ta' dan il-proċess sabiex preċiżament tingabar l-informazzjoni neċessarja dwar l-għażliet li kellu l-leġislatur tal-Unjoni. Għaldaqstant, il-Kummissjoni għamlet, b'mod partikolari fil-25 ta' Novembru 2013, intervisti addizzjonali mal-assocjazzjonijiet li jirrapprezentaw l-industrija tat-tabakk, fosthom it-Tobacco Vapor Electronic Cigarette Association (TVECA) u l-Electronic Cigarette Industry Trade Association (ECITA). Barra minn hekk, il-Kumitat tal-Ambjent, Saħħa Pubblika u Sikurezza tal-Ikel tal-Parlament Ewropew żamm laqgħa miftuħa, fid-19 ta' Marzu 2013,

mar-rappreżentanti tal-industrija kkonċernati kif ukoll, fis-7 ta' Mejju 2013, workshop iddedikat għas-sigaretti elettronici bil-partecipazzjoni ta' esperti tad-WHO, tal-awtoritajiet nazzjonali, ta' xjenzjati u ta' assoċjazzjonijiet tal-konsumaturi.

67 Mill-kunsiderazzjonijiet preċedenti jirriżulta li l-eżami tad-domanda magħmula fid-dawl tal-prinċipji ta' proporzjonalità u ta' ċertezza legali ma żvela ebda element tali li jaffettwa l-validità tal-Artikolu 20 tad-Direttiva 2014/40, inkwantu huwa jiddedika sistema speċifika applikabbli għas-sigaretti elettronici.

68 Madankollu, għandhom jiġu eżaminati suċċessivament il-motivi ta' invalidità invokati fid-deċiżjoni tar-rinviju li jikkoncernaw speċifikament lill-Artikolu 20(2), (3), (4)(a) u (5) sa (7) tad-Direttiva 2014/40 fid-dawl ta' dawn l-istess prinċipji.

– Fuq il-validità tal-Artikolu 20(2) tad-Direttiva 2014/40

69 Mid-deċiżjoni tar-rinviju jirriżulta li l-validità tal-Artikolu 20(2) tad-Direttiva 2014/40 hija kkontestata minhabba li, l-ewwel nett, din id-dispożizzjoni tissugġetta lis-sigaretti elettronici għal skema ta' awtorizzazzjoni iktar stretta minn dik applikabbli għall-prodotti tat-tabakk, it-tieni nett, din is-sistema hija, fi kwalunkwe każ, sproportjonata, inkwantu jeżistu miżuri inqas vinkolanti adatti sabiex jilhq u l-għan imfittex mill-imsemmija dispożizzjoni, it-tielet nett, it-terminu ta' sitt xhur previst mill-istess dispożizzjoni huwa eċċessiv inkwantu jostakola l-innovazzjoni u, ir-raba' nett, parti mill-informazzjoni li għandha tiġi nnotifikata, bħal dik imsemmija fil-punt (d) tat-tieni subparagrafu tal-Artikolu 20(2) tad-Direttiva 2014/40, hija fformulata b'mod vag wisq, u dan imur kontra l-prinċipju ta' ċertezza legali.

70 Għal dak li jirrigwarda, l-ewwel nett, l-argument li l-Artikolu 20(2) tad-Direttiva 2014/40 jissugġetta lis-sigaretti elettronici għal skema ta' awtorizzazzjoni iktar stretta minn dik applikabbli għall-prodotti tat-tabakk, għandu jiġi kkonstatat li dan l-argument jirriżulta minn qari manifestament żbaljat ta' din id-dispożizzjoni. Fil-fatt, din tissugġetta lis-sigaretti elettronici għal skema mhux ta' awtorizzazzjoni iżda ta' notifika. B'differenza minn skema ta' awtorizzazzjoni li tobbliga, bħala regola ġenerali, lill-manifatturi u lill-importaturi jiksbu l-awtorizzazzjoni minn qabel tal-awtoritajiet kompetenti qabel ma jkunu awtorizzati jqieghdu fis-suq il-prodott ikkonċernat, l-iskema prevista fl-Artikolu 20(2) tad-Direttiva 2014/40 hija ferm inqas restrittiva, peress li teżiġi li l-manifatturi u l-importaturi ta' sigaretti elettronici kif ukoll ta' kontenituri ta' rikarika jipprezentaw notifika sitt xhur qabel id-data prevista għat-tqeghid fis-suq ta' kull prodott ta' dan it-tip.

71 Għal dak li jirrigwarda, it-tieni nett, in-natura allegatament sproportjonata ta' dan l-obbligu, għandu l-ewwel nett jiġi rrilevat li, dan huwa intiz, skont il-premessa 36 tad-Direttiva 2014/40, sabiex jippermetti lill-Istati Membri jissodisfaw il-kompiti tagħhom ta' sorveljanza u kontroll. Tali approċċ huwa ġġustifikat, barra minn hekk, mir-rekwiżiti marbuta mal-prinċipju ta' prekawzjoni, imfakkar fil-punt 55 tas-sentenza preżenti, kif ukoll mill-istedina magħmula lill-partijiet għall-FCTC sabiex jagħmlu "sorveljanza sħiħa" tal-użu ta' dan il-prodott, kif imfakkar fil-punt 59 ta' din l-istess sentenza. Huwa għalhekk jidher adatt sabiex jilhaq l-għan li trid tilhaq din id-dispożizzjoni.

72 Għal dak li jirrigwarda l-kwistjoni dwar jekk l-imsemmi obbligu ma jmurx lil hinn minn dak li huwa neċessarju sabiex jintlaħaq dan l-għan, għandu jiġi kkonstatat, minn naħa, li l-miżura alternattiva maħsuba minn Pillbox, jiġifieri l-istabbiliment, fil-livell tal-Unjoni, ta' standards komuni applikabbli għas-sigaretti elettronici u għall-kontenituri ta' rikarika, ma tidhirx, f'dan l-istadju, bħala miżura li tista' tiġi adottata, hekk kif isostnu l-Parlament, il-Kunsill u l-Kummissjoni, peress li t-tfassil ta' tali standards jippreżumi normalment l-eżistenza ta' data suffiċjentement sostantiva dwar il-prodott inkwistjoni, data li l-legiżlatur tal-Unjoni ma kellux fi żmien l-adozzjoni tad-Direttiva 2014/40.

- 73 Min-naħa l-oħra, it-terminu ta' sitt xhur previst fl-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 20(2) ta' din id-direttiva huwa intiż jagħti biżżejjed żmien lill-awtoritajiet kompetenti sabiex jeżaminaw id-dati kollha li ttrażmettejlhom il-manifatturi u l-importaturi. Issa, fid-dawl tal-informazzjoni li għandha tiġi nnotifikata u l-inċertezzi relatati mal-konsum ta' sigaretti elettronici, dan it-terminu ma jidherx manifestament eċċessiv.
- 74 Għal dak li jikkonċerna l-allegazzjoni li l-imsemmi terminu jista' jikkomprometti l-innovazzjoni fis-settur ikkonċernat, din ma hijiex suffiċjentement sostnuta sabiex tippermetti lill-Qorti tal-Ġustizzja tevalwa r-rilevanza tagħha. Fi kwalunkwe każ, skemi analogi, jew saħansitra iktar stretti, applikabbli għal prodotti oħra, bħal dawk stabbiliti mid-Direttivi 2001/83 u 93/42, bl-ebda mod ma pprekludew l-innovazzjoni fil-qasam ikkonċernat minnhom.
- 75 Għaldaqstant, l-obbligu ta' notifika previst fl-Artikolu 20(2) tad-Direttiva 2014/40 ma jidherx manifestament mhux xieraq jew li jmur manifestament lil hinn minn dak li huwa neċessarju sabiex jintlaħaq l-għan imfittex minn din id-dispożizzjoni.
- 76 Għal dak li jirrigwarda, it-tielet nett, l-allegat ksur tal-prinċipju ta' ċertezza legali, huwa sostnut li l-obbligu li tiġi provduta informazzjoni dwar id-dożaġġ u l-inalazzjoni tan-nikotina "meta kkunsmata taħt kondizzjonijiet normali jew li jistgħu jiġu raġonevolment previsti", skont il-punt (d) tat-tieni subparagrafu tal-Artikolu 20(2) tad-direttiva, ma huwiex suffiċjentement preċiż, peress li dawn il-valuri jvarjaw skont il-mod ta' konsum ta' kull konsumatur.
- 77 Madankollu, u hekk kif sostniet l-Avukat Ġenerali fil-punt 92 tal-konkluzjonijiet tagħha, l-informazzjoni li għandha tingħata skont l-imsemmija dispożizzjoni la hija evidentement relatata mad-doża u lanqas mal-ammont assorbit tan-nikotina individwali għal kull konsumatur, iżda mal-valuri minimi, medji jew massimi normalment mistennija mill-konsum ta' sigarett elektroniku.
- 78 Barra minn hekk, huwa possibbli għal-legiżlatur tal-Unjoni li juża qafas legali ġenerali li, skont il-każ, ikun jista' jiġi ppreċiżat wara. F'dan il-każ, huwa preċiżament l-obbligu tal-Kummissjoni li tadotta, b'applikazzjoni tal-Artikolu 20(13) tad-Direttiva 2014/40, atti ta' implementazzjoni li jistabbilixxu b'mod partikolari format komuni għan-notifika prevista fil-paragrafu 2 ta' dan l-Artikolu.
- 79 F'dawn iċ-ċirkustanzi, ma jistax jitqies li l-legiżlatur tal-Unjoni kiser il-prinċipju ta' ċertezza legali.
- 80 Mill-kunsiderazzjonijiet preċedenti jirriżulta li l-eżami tad-domanda magħmula ma żvela ebda element tali li jaffettwa l-validità tal-Artikolu 20(2) tad-Direttiva 2014/40 fid-dawl tal-prinċipji ta' proporzjonalità u ta' ċertezza legali.
- Fuq il-validità tal-Artikolu 20(3) tad-Direttiva 2014/40
- 81 Mid-deċiżjoni tar-rinviju jirriżulta li l-motivi invokati insostenn tal-invalidità tal-Artikolu 20(3) tad-Direttiva 2014/40 fir-realtà jkopru biss ir-rekwiżiti imposti skont il-punti (a), (b) u (f) ta' dan il-paragrafu.
- 82 Għal dak li jirrigwarda, l-ewwel nett, l-Artikolu 20(3)(a) tad-Direttiva 2014/40, għandu jiġi rrilevat li, skont din id-dispożizzjoni, il-likwidu li fih in-nikotina ma jistax jitqiegħed fis-suq hlief f'kontenituri ta' rikarika apposta li ma jaqbzux volum ta' 10 ml u li f'sigaretti elettronici li jistgħu jintremew jew fi stoċċijiet li jintużaw darba, l-istoċċijiet jew tankijiet ma għandhomx jaqbzu volum ta' 2 ml.
- 83 L-Artikolu 20(3)(b) tad-Direttiva 2014/40 jitlob, min-naħa tiegħu, li l-likwidu li fih in-nikotina ma jkunx fih iktar minn 20 mg/ml nikotina.

- 84 Dawn ir-rekwiżiti jikkontribwixxu għall-għan ta' din id-direttiva li, skont l-Artikolu 1 tagħha, huwa li jiġi ffacilitat il-funzjonament bla xkiel tas-suq intern tal-prodotti tat-tabakk u tal-prodotti relatati, billi jittiehed bħala bażi l-livell għoli ta' protezzjoni tas-saħħa, partikolarment għaż-żgħażaġh.
- 85 Għal dak li jikkoncerna, fl-ewwel lok, il-kapaċità tal-imsemmija rekwiżiti sabiex jilhqqu dan l-għan, għandu jiġi kkonstatat li, skont il-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja mfakkra fil-punt 58 tas-sentenza preżenti, ir-regoli li jarmonizzaw il-kompożizzjoni tas-sigaretti elettronici u tal-kontenituri ta' rikarika huma, min-natura tagħhom stess, adatti sabiex jeliminaw l-ostakoli għall-moviment liberu ta' din il-merkanzija.
- 86 Barra minn hekk, ir-rekwiżiti previsti fl-Artikolu 20(3)(a) u (b) tad-Direttiva 2014/40 jippermettu li jiġu llimitati r-riskji marbuta mal-espożizzjoni għan-nikotina. Għaldaqstant, huma adatti wkoll sabiex jiżguraw livell għoli ta' protezzjoni għas-saħħa tal-bniedem.
- 87 Għal dak li jirrigwarda, fit-tieni lok, il-punt dwar jekk tali restrizzjonijiet imorrux lil hinn minn dak li huwa neċessarju sabiex jintlaħaq l-għan imfittex mid-Direttiva 2014/40, minn naħa, għandhom jiġu miċhuda, għar-raġunijiet diġà esposti fil-punti 36 sa 43 tas-sentenza preżenti, l-argument li r-rekwiżit previst fl-Artikolu 20(3)(a) tagħha huwa iktar strett mir-regoli applikabbli għall-prodotti tat-tabakk.
- 88 Għal dak li jikkoncerna, min-naħa l-oħra, l-Artikolu 20(3)(b) tad-Direttiva 2014/40, Pillbox issostni li, billi ffixxa għal 20 mg/ml il-kontenut massimu tan-nikotina li jista' jkun fih il-likwidu tas-sigaretti elettronici, il-legiżlatur tal-Unjoni bbaża lillu nnifsu fuq premessa xjentifika żbaljata. Dan il-valur ġie ġġustifikat minn dan il-legiżlatur mill-fatt li huwa ma jippermettix li tiġi rrilaxxata doża ta' nikotina li hija simili għad-doża ta' nikotina permessa derivata minn sigarett standard, abbażi ta' tabakk, matul il-hin meħtieġ biex wiehed ipejje tali sigarett. Madankollu, skont Pillbox, tali premessa tmur kontra l-mod tal-funzjonament speċifiku tas-sigaretti elettronici, peress li, filwaqt li l-kontenut tan-nikotina indikat fuq il-pakketti tas-sigaretti abbażi ta' tabakk huwa relatat mal-kwantità ta' nikotina mmetabolizzata rrilaxxata fid-demm tal-persuna li tpejje, il-kontenut ta' nikotina massimu meqjus fl-Artikolu 20(3)(b) tad-Direttiva 2014/40 jirreferi għall-kwantità "fiżika" ta' nikotina li fih il-likwidu tas-sigaretti elettronici. Billi aġixxa b'dan il-mod, il-legiżlatur tal-Unjoni naqqas b'mod kunsiderevoli l-effikaċja tas-sigaretti elettronici bħala sostitut tal-prodotti tat-tabakk, bil-kontra tal-għan tal-protezzjoni tas-saħħa tal-bniedem fl-livell għoli.
- 89 Il-Parlament, il-Kunsill u l-Kummissjoni jikkontestaw il-fondatezza ta' din l-allegazzjoni billi jirreferu għal studji xjentifiċi oħra.
- 90 Mingħajr ma hemm bżonn tingħata deċiżjoni dwar din id-domanda, għandu jiġi rrilevat li mill-fajl sottomess lill-Qorti tal-Ġustizzja jirriżulta li, sabiex jiddetermina l-kontenut massimu ta' nikotina li jista' jkun fih il-likwidu tas-sigaretti elettronici, il-legiżlatur tal-Unjoni bbaża lillu nnifsu wkoll fuq elementi oġġettivi oħra.
- 91 Fil-fatt, l-ewwel nett, in-neċessità li jiġi impost valur massimu ta' nikotina li jista' jkun fih il-likwidu tas-sigaretti elettronici tirriżulta ġġustifikata fid-dawl tar-riskju ta' doża eċċessiva jew ta' avvelenament, irrilevat fir-rapport ENDS.
- 92 It-tieni nett, kif jindikaw il-Parlament, il-Kunsill, il-Kummissjoni kif ukoll il-Gvern Franciż u l-Gvern Spanjol, mingħajr ma huma kontradetti fuq dan il-punt, l-informazzjoni disponibbli fi żmien l-adozzjoni tad-Direttiva 2014/40 turi li l-parti l-kbira tas-sigaretti elettronici mibjugħa fis-suq intern għandhom kontenut ta' nikotina ta' inqas minn 30 mg/ml.
- 93 Barra minn hekk, hekk kif jirrilevaw il-Parlament u l-Kummissjoni, Pillbox irrikonossiet hija stess, fittra miftuħa indirizzata lill-Parlament fit-8 ta' Lulju 2013, li persuna li tpejje medja ta' għoxrin sigarett abbażi ta' tabakk kuljum għandha bżonn ta' 18 sa 24 mg/ml ta' nikotina sabiex is-sigarett elettroniku tagħha jkun għażla kredibbli bħala sostitut tal-prodotti tat-tabakk imsejha "tradizzjonali".

- 94 It-tielet nett, huwa importanti li jiġi enfasizzat li t-tqegħid fis-suq ta' sigaretti elettronici li l-likwidu tagħhom fih iktar minn 20 mg/ml ta' nikotina ma huwiex ipprojbit mid-dritt tal-Unjoni. Fil-fatt, hekk kif jirriżulta mit-tieni subparagrafu tal-Artikolu 20(1) tad-Direttiva 2014/40, moqri flimkien mal-premessa 36 tagħha, tali prodotti jistgħu, skont il-każ, jiġu kkummerċjalizzati fi hdan l-Unjoni bil-kundizzjonijiet u skont il-proċeduri stabbiliti mid-Direttivi 2001/83 u 93/42.
- 95 Meta ppreveda tali possibbiltà, il-legiżlatur tal-Unjoni ħa kont tan-necessità, għal ċerti konsumaturi, minħabba l-istat ta' dipendenza tagħhom jew tal-abitudnijiet tagħhom, li jużaw bħala għajjnuna għall-waqfien mit-tipjip, sigaretti elettronici li fihom koncentrazzjoni ta' nikotina oġġla minn dik awtorizzata mill-Artikolu 20(3)(b) tad-Direttiva 2014/40.
- 96 Dawn l-elementi kollha juru li l-legiżlatur tal-Unjoni pproċeda għall-ibbilanċjar bejn id-diversi interessi billi ha inkunsiderazzjoni diversi fatturi u mingħajr ma eċċeda l-limiti tal-margni ta' diskrezzjoni wiesa' tiegħu.
- 97 Għaldaqstant, ma jidherx li, meta adotta l-Artikolu 20(3)(a) u (b) tad-Direttiva 2014/40, il-legiżlatur tal-Unjoni aġixxa b'mod arbitrarju jew eċċeda manifestament il-limiti ta' dak li kien xieraq u necessarju sabiex jintlaħaq l-għan li huwa ried jilhaq, jiġifieri dak li jiġi ffacilitat il-funzjonament bla xkiel tas-suq intern tas-sigaretti elettronici u tal-kontenituri ta' rikarika, billi jittiehed bħala bażi l-livell għoli ta' protezzjoni tas-saħħa, partikolarment għaż-żgħażaġh.
- 98 Sussegwentement, għal dak li jikkonċerna l-Artikolu 20(3)(f) tad-Direttiva 2014/40, mid-deċiżjoni tar-rinviju jirriżulta li l-validità tiegħu hija kkontestata fid-dawl tal-prinċipju ta' ċertezza legali. B'teħid inkunsiderazzjoni tal-fatt li d-dożi rrilaxxata mis-sigaretti elettronici jvarjaw minn konsumatur għall-ieħor skont il-mod ta' kif jintuza dan il-prodott, ir-rekwiżit li dawn is-sigaretti għandhom jirrilaxxaw dożi ta' nikotina "b'livelli konsistenti taħt kondizzjonijiet ta' użu normali" ma huwiex ċar.
- 99 Mill-premessa 39 tad-Direttiva 2014/40 jirriżulta li dan ir-rekwiżit huwa intiż b'mod partikolari sabiex jiġi evitat ir-riskju ta' konsum aċċidentali ta' dożi għoljin ta' nikotina.
- 100 Għandu jiġi kkonstatat li, moqri fid-dawl ta' dan l-għan, l-Artikolu 20(3)(f) ta' din id-direttiva jiddefinixxi b'ċarezza suffiċjenti r-riżultat li jrid jintlaħaq, jiġifieri dak li kull inalazzjoni tirrilaxxa l-istess kwantità ta' nikotina f'kundizzjonijiet identiċi ta' użu, inkluż is-saħħa tal-inalazzjoni.
- 101 Il-fatt li din id-dispożizzjoni ma tipprovdi metodu jew proċess konkret għall-finijiet tal-eżekuzzjoni ta' dan ir-rekwiżit ma jfissirx madankollu li din tikser il-prinċipju ta' ċertezza legali. Fil-fatt, fl-assenza ta' legiżlazzjoni f'dan ir-rigward fil-livell tal-Unjoni, huwa l-obbligu tal-Istati Membri jew, skont il-każ, tal-manifatturi nnifishom, li jagħzlu metodu affidabbli li jista' jiżgura l-osservanza ta' dan ir-rekwiżit.
- 102 Mill-kunsiderazzjonijiet preċedenti jirriżulta li l-eżami tad-domanda magħmula ma żvela ebda element tali li jaffettwa l-validità tal-Artikolu 20(3) tad-Direttiva 2014/40 fid-dawl tal-prinċipji ta' proporzjonalità u ta' ċertezza legali.
- Fuq il-validità tal-Artikolu 20(4)(a) tad-Direttiva 2014/40
- 103 Mid-deċiżjoni tar-rinviju jirriżulta li l-validità tal-Artikolu 20(4)(a) tad-Direttiva 2014/40 hija kkontestata minħabba li huwa sproorzjonat li jintalab li l-pakketti individwali tas-sigaretti elettronici u tal-kontenituri ta' rikarika għandhom jinkludu fuq jid separat fid-dawl tal-fatt li l-informazzjoni mitluba tista' tkun tinsab ukoll fuq il-pakkett tal-prodott u li ebda rekwiżit analogu ma huwa previst għal dak li jikkonċerna s-sigaretti abbażi ta' tabakk.

- 104 F'dan ir-rigward, għandu jiġi rrilevat, l-ewwel nett, li l-ammont u n-natura ta' ċerta informazzjoni li għandha tinsab f'fuljett separat, bħal dik dwar il-kontraindikazzjonijiet, it-twissijiet għal gruppi speċifiċi ta' riskju u l-effetti negattivi possibbli, huma tali li ma tantx jidher probabbli li huma jistgħu jkunu pprezentati b'mod suffiċjentement li jistgħu jidhru u jinqraw fuq l-uniku pakkett tal-prodott ikkonċernat, iktar u iktar għaliex dan għandu jinkludi, skont l-Artikolu 20(4)(b) tad-Direttiva 2014/40, lista tal-ingredjenti kollha li dan il-prodott fih u t-twissijiet ta' saħħa meħtieġa.
- 105 It-tieni nett, fuljett separat mill-pakkett tal-prodott u li jinkludi informazzjoni bħal dik imsemmija fil-punt preċedenti tas-sentenza preżenti tippermetti lill-konsumatur jzomm din l-informazzjoni anki wara li jkun rema l-imsemmi pakkett.
- 106 It-tielet nett, l-argument ibbażat fuq l-assenza ta' rekwizit analogu applikabbli għas-sigaretti abbażi ta' tabakk ma jistax jiġi milqugh għar-raġunijiet esposti fil-punti 36 sa 43 tas-sentenza preżenti.
- 107 F'dawn iċ-ċirkustanzi, ma jidhirx li, meta adotta l-Artikolu 20(4)(a) tad-Direttiva 2014/40, il-legiżlatur tal-Unjoni eċċeda manifestament il-limiti ta' dak li huwa xieraq u necessarju sabiex jintlaħaq l-għan imfittex minn din id-direttiva.
- 108 Għaldaqstant, għandu jiġi kkonstatat li l-eżami tad-domanda magħmula ma żvela ebda element tali li jaffettwa l-validità tal-Artikolu 20(4)(a) tad-Direttiva 2014/40 fid-dawl tal-prinċipji ta' proporzjonalità u ta' ċertezza legali.
- Fuq il-validità tal-Artikolu 20(5) tad-Direttiva 2014/40
- 109 L-Artikolu 20(5) tad-Direttiva 2014/40 essenzjalment jipprojbixxi l-komunikazzjonijiet kummerċjali u l-isponsorizzazzjoni tas-sigaretti elettronici u l-kontenituri ta' rikarika tagħhom, sa fejn dawn il-prattiki jkollhom l-għan jew l-effett dirett jew indirett tal-promozzjoni ta' dawn il-prodotti.
- 110 Mid-deċiżjoni tar-rinviju jirriżulta li l-validità ta' din id-dispożizzjoni hija kkontestata minhabba li għandha effett sproporzjonat fis-suq li għadu qed jiżviluppa, filwaqt li l-prodotti tat-tabakk ibbenefikaw minn snin twal ta' riklamar li ppermettewlhom jistabbilixxu lilhom infushom fit-tul fis-suq. Barra minn hekk, din il-projbizzjoni hija fformulata b'mod wiesa' sabiex tinkludi l-bejgħ tas-sigaretti elettronici fuq l-internet, filwaqt li ebda projbizzjoni ta' dan it-tip ma tapplika għall-prodotti tat-tabakk.
- 111 Il-projbizzjoni stabbilita mill-Artikolu 20(5) tad-Direttiva 2014/40 hija intiza li tiżgura l-applikazzjoni ta' sistema uniformi għall-kummerċ tas-sigaretti elettronici fi hdan is-suq intern, filwaqt li jiġi ggarantit livell għoli ta' protezzjoni tas-saħħa tal-bniedem, fid-dawl tal-inċertezzi relatati ma' dan il-prodott u tar-rekwiziti li jirriżultaw mill-prinċipju ta' prekawzjoni.
- 112 F'dan ir-rigward, għandu jiġi kkonstatat, l-ewwel nett, li din il-projbizzjoni hija xierqa sabiex jintlaħaq dan il-għan. Fil-fatt, minn naħa, mill-premessa 43 tad-direttiva jirriżulta li d-disparitajiet bejn il-ligijiet u l-prattiki nazzjonali fil-qasam tar-riklamar u tal-isponsorizzazzjoni għas-sigaretti elettronici jostakolaw il-moviment liberu tal-merkanzija kif ukoll il-libertà li jiġu pprovdu serviċi u jikkostitwixxu riskju sinjifikanti ta' distorsjoni tal-kompetizzjoni. Fl-assenza ta' miżuri adottati fil-livell tal-Unjoni, l-imsemmija disparitajiet jistgħu jiżdedu fis-snin li ġejjin, fid-dawl tal-fatt li s-suq tas-sigaretti elettronici u tal-kontenituri ta' rikarika qed jikber b'mod rapidu.
- 113 Min-naħa l-oħra, l-Artikolu 20(5) tad-Direttiva 2014/40 jippermetti li jiġi limitat il-kuntatt tal-konsumaturi, u b'mod partikolari, taż-żgħażaġh li huma partikolarment sensitivi għar-reklamar, mal-inċentivi kummerċjali għax-xiri jew għall-konsum tas-sigaretti elettronici, sabiex ikunu inqas esposti għar-riskji magħrufa jew potenzjali għas-saħħa tal-bniedem li dawn il-prodotti jistgħu jikkawżaw.

- 114 Għal dak li jikkonċerna, it-tieni nett, in-neċessità ta' din il-projbizzjoni, għandu jiġi rrilevat, minn naħa, li permezz tad-deċiżjoni tagħha msemmija fil-punt 59 tas-sentenza preżenti, il-Konferenza tal-partijiet kontraenti tal-FCTC heġġet lill-“partijiet sabiex jikkunsidraw jipprojbixxu jew jirrestringu r-reklamar favur l-inalaturi elettronici tan-nikotina, il-promozzjoni u l-isponsorizzazzjoni”.
- 115 F'dawn iċ-ċirkustanzi, ma jidhirx li, meta adotta l-Artikolu 20(5) tad-Direttiva 2014/40, il-legiżlatur tal-Unjoni eċċeda manifestament il-limiti ta' dak li huwa neċessarju sabiex jintlaħaq l-għan imfittex minn din id-direttiva.
- 116 Il-fatt li l-prodotti tat-tabakk setgħu jibbenefikaw minn snin twal ta' kampanji ta' reklamar bla ebda mod ma jista' jikkostitwixxi motiv li jorbot lil-legiżlatur tal-Unjoni jippermetti tali kampanji anki fir-rigward tas-sigaretti elettronici. Bil-kontra, peress li kien hemm konozzenza ta' informazzjoni xjentifika serja li tirrapporta l-eżistenza ta' riskji potenzjali għas-saħha tal-bniedem, li prodott relattivament għdid fuq is-suq jista' jikkawża, il-legiżlatur tal-Unjoni kien obbligat jaġixxi konformement mal-prinċipju ta' prekawzjoni, mat-tieni sentenza tal-Artikolu 35, mal-Karta, mal-Artikolu 9 TFUE u mal-Artikoli 114(3) TFUE u 168(1) TFUE li jobbligawh jiżgura livell għoli ta' protezzjoni tas-saħha tal-bniedem fid-definizzjoni u l-implementazzjoni tal-politiki u azzjonijiet kollha tal-Unjoni.
- 117 Għal dak li jirrigwarda l-objezzjoni li tipprovdli li l-Artikolu 20(5) tad-Direttiva 2014/40 jipprojbixxi wkoll il-bejgħ tas-sigaretti elettronici fuq l-internet, għandu jiġi kkonstatat li din tirriżulta minn qari manifestament żbaljat ta' din id-dispożizzjoni. Fil-fatt, xejn fil-kliem tagħha ma jippermetti li jiġi konkluż li hija intiża sabiex tipprojbixxi bi kwalunkwe mod dan il-mod ta' kummerċjalizzazzjoni. Bil-kontra, mill-Artikolu 20(6) tad-Direttiva 2014/40, li jirreferi għall-Artikolu 18 tagħha, jirriżulta li din id-direttiva ma timponix tali projbizzjoni, iżda tħalli l-għażla lill-Istati Membri li jipprojbixxu jew jippermettu, taht ċerti kundizzjonijiet, il-bejgħ transkonfinali mill-bogħod, inkluż il-bejgħ bl-internet tas-sigaretti elettronici u tal-kontenituri ta' rikarika.
- 118 Għaldaqstant, għandu jiġi konkluż li l-eżami tad-domanda magħmula ma żvela ebda element tali li jaffettwa l-validità tal-Artikolu 20(5) tad-Direttiva 2014/40 fid-dawl tal-prinċipji ta' proporzjonalità u ta' ċertezza legali.
- Fuq il-validità tal-Artikolu 20(6) tad-Direttiva 2014/40
- 119 L-Artikolu 20(6) tad-Direttiva 2014/40 jipprovdli li l-Artikolu 18 tagħha japplika għall-bejgħ transkonfinali mill-bogħod tas-sigaretti elettronici u tal-kontenituri ta' rikarika. Dan l-Artikolu 18 jipprovdli, minn naħa, li l-Istati Membri jistgħu jipprojbixxu l-bejgħ transkonfinali mill-bogħod ta' prodotti tat-tabakk lill-konsumaturi u jimponi, min-naħa l-oħra, numru ta' regoli komuni għall-Istati Membri li ma jipprojbixxux dan.
- 120 Mid-deċiżjoni tar-rinviju jirriżulta li l-validità tal-Artikolu 20(6) tad-Direttiva 2014/40 hija kkontestata minħabba li, fl-ewwel lok, huwa jikser il-prinċipju ta' proporzjonalità, inkwantu jeżistu miżuri inqas restrittivi iżda xorta waħda xierqa sabiex jintlaħaq l-għan imfittex minn din id-direttiva, bħall-istabbiliment ta' limiti ta' età applikabbli speċifikament għall-konsum tas-sigaretti elettronici u, fit-tieni lok, il-legiżlatur tal-Unjoni ma mmotivax għaliex ir-regola tal-Artikolu 18 tal-imsemmija direttiva giet estiza għall-bejgħ tas-sigaretti elettronici.
- 121 Għal dak li jirrigwarda, fl-ewwel lok, in-natura allegatament sproporzjonata tar-regola stabbilita fl-Artikolu 20(6) tad-Direttiva 2014/40, għandu jiġi rrilevat li l-għan ta' din id-dispożizzjoni huwa spjegat fil-premessa 33 ta' din id-direttiva, li tipprovdli li l-bejgħ transkonfinali mill-bogħod ta' prodotti tat-tabakk jista', minn naħa, jiffaċilita l-aċċess għal prodotti tat-tabakk li ma humiex konformi mal-imsemmija direttiva u, min-naħa l-oħra, jinvolvi riskju ikbar li ż-żgħażaġh ikollhom aċċess għal

dawn il-prodotti. Dawn il-kunsiderazzjonijiet japplikaw *mutatis mutandis* għas-sigaretti elettronici u għall-kontenituri ta' rikarika, hekk kif jikkonferma r-riferiment għall-Artikolu 18 tal-istess direttiva, magħmul mill-Artikolu 20(6) tagħha.

- 122 Din id-dispożizzjoni tal-aħħar hija intiża għaldaqstant sabiex tippermetti lill-Istati Membri jipprekludu l-evitar tar-regoli ta' konformità stabbiliti mid-Direttiva 2014/40 għal dak li jikkonċerna s-sigaretti elettronici u l-kontenituri ta' rikarika, filwaqt li jittiehed bħala bażi livell għoli ta' protezzjoni tas-saħħa tal-bniedem, partikolarment għaż-żgħażaġh.
- 123 Issa, il-Qorti tal-Ġustizzja diġà ddecidiet li att tal-Unjoni adottat fuq il-bażi tal-Artikolu 114 TFUE jista' jinkludi dispożizzjonijiet intiżi sabiex jipprekludu l-evitar tar-rekwiziti li għandhom bħala skop it-titjib tal-kundizzjonijiet ta' funzjonament tas-suq intern [ara, f'dan is-sens, is-sentenzi Il-Ġermanja vs Il-Parlament u Il-Kunsill, C-376/98, EU:C:2000:544, punt 100, kif ukoll British American Tobacco (Investments) u Imperial Tobacco, C-491/01, EU:C:2002:741, punt 82].
- 124 Billi jippermettu lill-Istati Membri jipprojbixxu l-bejgħ transkonfinali mill-bogħod tas-sigaretti elettronici kif ukoll tal-kontenituri ta' rikarika u billi jimponi ċerti regoli komuni fuq l-Istati Membri li ma jipprojbixxux dan, il-miżuri stabbiliti mill-Artikolu 20(6) tad-Direttiva 2014/40 huma xierqa sabiex jintlaħaq l-għan identifikat fil-punt 122 tas-sentenza preżenti.
- 125 Għal dak li jirrigwarda jekk dawn il-miżuri humiex strettament neċessarji, għandu jiġi kkonstatat li din id-dispożizzjoni ma timponix projbizzjoni ta' bejgħ transkonfinali tas-sigaretti elettronici u tal-kontenituri ta' rikarika, iżda thalli l-għażla lill-Istati Membri li jipprojbixxu jew jippermettu, taht ċerti kundizzjonijiet, tali bejgħ.
- 126 L-Artikolu 20(6) tad-Direttiva 2014/40 jippermetti għaldaqstant lill-Istati Membri jadattaw l-azzjoni tagħhom skont l-iżviluppi xjentifiċi fil-qasam u l-evoluzzjoni tas-suq rilevanti.
- 127 Għal dak li jirrigwarda l-istabbiliment ta' limiti ta' età applikabbli speċifikament għall-konsum tas-sigaretti elettronici rrakkomandat minn Pillbox bħala miżura inqas restrittiva, ma ntweriex li dan kieku jikkostitwixxi mezz effikaċi li jippermetti li jiġi żgurat livell għoli ta' protezzjoni tas-saħħa tal-bniedem, partikolarment għaż-żgħażaġh, fid-dawl b'mod partikolari tal-fatt li tali miżura tista' faċilment tiġi evitata fil-kuntest ta' bejgħ transkonfinali mill-bogħod.
- 128 F'dawn iċ-ċirkustanzi, ma jidherx li r-regola stabbilita fl-Artikolu 20(6) tad-Direttiva 2014/40 tmur manifestament lil hinn minn dak li huwa xieraq u neċessarju sabiex jintlaħaq l-għan imfittex minn din id-direttiva.
- 129 Għal dak li jikkonċerna, fit-tieni lok, l-allegat nuqqas ta' motivazzjoni sottostanti din id-dispożizzjoni, huwa ċertament preċiż li l-premessa 33 tad-Direttiva 2014/40 tkopri biss il-prodotti tat-tabakk. Madankollu, il-fatt li l-Artikolu 20(6) tad-Direttiva 2014/40 sempliċement jirreferi, għal dak li jikkonċerna s-sigaretti elettronici u l-kontenituri ta' rikarika, għar-regoli stabbiliti mill-Artikolu 18 ta' din id-direttiva juri li l-leġislatur tal-Unjoni qies li l-motivi esposti fl-imsemmija premessa japplikaw *mutatis mutandis* għall-bejgħ transkonfinali tas-sigaretti elettronici u tal-kontenituri ta' rikarika.
- 130 F'dan ir-rigward, mill-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja jirriżulta li l-motivazzjoni ta' att ta' portata generali tista' sempliċement tindika, minn naħa, is-sitwazzjoni generali li wasslet għall-adozzjoni tiegħu u, min-naħa l-oħra, l-għanijiet generali li għandu l-intenzjoni li jilħaq (ara, b'mod partikolari, is-sentenza Inuit Tapiriit Kanatami *et vs* Il-Kummissjoni, C-398/13 P, EU:C:2015:535, punt 29).
- 131 Għaldaqstant, għandu jiġi kkonstatat li l-eżami tad-domanda magħmula ma żvela ebda element tali li jaffettwa l-validità tal-Artikolu 20(6) tad-Direttiva 2014/40 fid-dawl tal-prinċipji ta' proporzjonalità u ta' certezza legali.

Fuq il-validità tal-Artikolu 20(7) tad-Direttiva 2014/40

- 132 L-Artikolu 20(7) tad-Direttiva 2014/40 jobbliga lill-manifatturi kif ukoll lill-importaturi tas-sigaretti elettronici u tal-kontenituri ta' rikarika jissottomettu, kull sena, lill-awtoritajiet kompetenti tal-Istati Membri ċerta informazzjoni li tippermetti lil dan tal-aħħar jissorvelja l-evoluzzjoni tas-suq.
- 133 Il-validità ta' din id-dispożizzjoni hija kkontestata minhabba, fl-ewwel lok, li din timponi piż sproporzjonat fuq il-manifatturi u l-importaturi tas-sigaretti elettronici kif ukoll tal-kontenituri ta' rikarika, filwaqt li ebda obbligu analogu ma huwa impost fuq il-manifatturi u l-importaturi tal-prodotti tat-tabakk, u li miżuri oħra inqas restrittivi, bħas-sondaġġi tas-suq, jippermettu li tiġi ssorveljata l-evoluzzjoni ta' dan tal-aħħar. Fit-tieni lok, l-obbligu li tiġi pprovduta informazzjoni dwar il-“preferenzi ta' diversi gruppi tal-konsumaturi” ma huwiex ċar u jikser, għaldaqstant, il-prinċipju ta' ċertezza legali.
- 134 Mill-premessa 44 tad-Direttiva 2014/40 jirriżulta li l-Artikolu 20(7) tagħha għandu l-għan li jippermetti lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri, sabiex iwettqu l-kompiti regolatorji tagħhom, jirrikjedu informazzjoni eżawrjenti dwar l-evoluzzjoni tas-suq tas-sigaretti elettronici u tal-kontenituri ta' rikarika.
- 135 Peress li n-natura xierqa ta' din il-miżura ma hijiex ikkontestata, għandu jiġi vverifikat, l-ewwel nett, jekk din tmurx manifestament lil hinn minn dak li huwa neċessarju sabiex jintlaħaq dan l-għan.
- 136 F'dan ir-rigward, għandha tiġi miċhuda, l-ewwel nett, l-oġġezzjoni li tipprovdi li dan l-obbligu huwa sproporzjonat sempliċement minhabba li ebda obbligu analogu ma huwa impost fuq il-manifatturi u l-importaturi tal-prodotti tat-tabakk. Fil-fatt, b'differenza minn dawn tal-aħħar, li għalihom l-awtoritajiet kompetenti għandhom diġà informazzjoni ddettaljata minhabba l-preżenza tagħhom sa minn żmien twil fis-suq u studji xjentifiċi li saru dwarhom, it-tqegħid fis-suq tas-sigaretti elettronici kif ukoll tal-kontenituri ta' rikarika jista', jew saħansitra għandu, ikun issorveljat b'mod sinjifikattiv minhabba li dawn il-prodotti huma godda u l-inċertezzi rigward ir-riskji għas-saħħa tal-bniedem miġbura mill-konsumaturi tagħhom.
- 137 Sussegwentement, għandu jiġi rrilevat li d-data li l-manifatturi u l-importaturi tas-sigaretti elettronici kif ukoll tal-kontenituri ta' rikarika għandhom jipprovdu skont l-Artikolu 20(7) tad-Direttiva 2014/40, jiġifieri l-volum u l-mod kif qegħdin jinbiegħu, il-preferenza tad-diversi gruppi ta' konsumaturi, it-tipi ewlenin ta' konsumaturi attwali u sinteżi ta' kwalunkwe sħarriġ tas-suq li jkun sar fil-qasam, hija relatata direttament mal-attività kummerċjali tagħhom, b'tali mod li huma jinsabu fl-aħjar pożizzjoni sabiex jipprovdu din id-data. Barra minn hekk, peress li din id-data għandha interess ovvju għall-iżvilupp ta' strateġiji kummerċjali tal-manifatturi u l-importaturi ta' dawn il-prodotti, jidher li huwa probabbli li huma jiġruha ta' spiss. Għaldaqstant, ma jidhirx li dan l-obbligu jimponi fuq dawn il-manifatturi u dawn l-importaturi piż manifestament eċċessiv.
- 138 Għal dak li jikkonċerna, fl-aħħar nett, il-possibbiltà li jiġu previsti sondaġġi tas-suq ikkonċernat bħala miżura inqas restrittiva, huwa biżżejjed li jiġi rrilevat li xejn ma jipprekludi lill-awtoritajiet kompetenti jew lill-manifatturi u l-importaturi tas-sigaretti elettronici kif ukoll tal-kontenituri ta' rikarika milli jwettqu tali sondaġġi għal-finijiet tas-sorveljanza tas-suq jew tal-ġbir ta' ċerta informazzjoni mitluba taħt l-Artikolu 20(7) tad-Direttiva 2014/40. Madankollu, tali sondaġġi jistgħu, min-naħa, jipprovdu biss parti mid-data rilevanti għall-finijiet tas-sorveljanza tas-suq u, min-naħa l-oħra, ma jistgħux jissostitwixxu informazzjoni iktar eżatta, affidabbli u eżawrjenti li toriġina direttament mill-manifattur jew mill-importatur.
- 139 Għal dak li jirrigwarda, fit-tieni lok, l-allegat nuqqas ta' preċiżjoni dwar id-delimitazzjonijiet tal-obbligu li tiġi pprovduta informazzjoni dwar il-“preferenzi ta' diversi gruppi ta' konsumaturi”, imsemmi fl-Artikolu 20(7)(ii) tad-Direttiva 2014/40, mill-punti 78 u 101 tas-sentenza preżenti jirriżulta li, minn naħa, ma huwiex neċessarju li att legiżlattiv jagħti huwa stess preċiżazzjonijiet ta' natura teknika, bħal

b'mod partikolari d-definizzjoni tal-metodu li għandu jiġi applikat sabiex tingabar data partikolari, u, min-naħa l-oħra, huwa l-obbligu, fl-assenza ta' leġislazzjoni f'dan ir-rigward fil-livell tal-Unjoni, tal-Istati Membri li jagħzlu metodu affidabbli sabiex jiġu eżegwiti l-obbligi f'dan il-qasam.

140 Mill-kunsiderazzjonijiet preċedenti jirriżulta li l-eżami tad-domanda magħmula ma żvela ebda element tali li jaffettwa l-validità tal-Artikolu 20(7) tad-Direttiva 2014/40 fid-dawl tal-prinċipji ta' proporzjonalità u ta' ċertezza legali.

141 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet kollha esposti fil-punti 47 sa 140 tas-sentenza preżenti, għandu jiġi kkonstatat li l-eżami tad-domanda magħmula ma żvela ebda element tali li jaffettwa l-validità kompletament jew parzjalment tal-Artikolu 20 tad-Direttiva 2014/40 fid-dawl ta' dawn il-prinċipji.

Fuq il-validità tal-Artikolu 20 tad-Direttiva 2014/40 fid-dawl tal-prinċipju ta' sussidjarjetà

142 Permezz tad-domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju titlob lill-Qorti tal-Ġustizzja, fit-tielet lok, teżamina l-validità kompletament jew parzjalment tal-Artikolu 20 tad-Direttiva 2014/40 fid-dawl tal-prinċipju ta' sussidjarjetà.

143 Il-qorti tar-rinviju tirreferi f'dan ir-rigward għall-fatt, minn naħa, li diversi parlamenti nazzjonali qiesu li l-abbozz tad-direttiva ma kienx konformi mal-prinċipju ta' sussidjarjetà u għal din ir-raġuni ħargu opinjonijiet motivati skont il-Protokoll (Nru 2) dwar l-Applikazzjoni tal-Prinċipji ta' Sussidjarjetà u ta' Proporzjonalità, anness mat-Trattat UE mat-Trattat FUE(iktar 'il quddiem il-“Protokoll Nru 2”) u, min-naħa l-oħra, għall-fatt li l-eżistenza ta' divergenzi fil-livell nazzjonali għal dak li jikkonċerna r-regoli applikabbli għas-sigaretti elettronici u għall-kontenituri ta' rikarika ma gietx suffiċjentement provata.

144 Il-prinċipju ta' sussidjarjetà huwa stabbilit fl-Artikolu 5(3) TUE, li permezz tiegħu l-Unjoni għandha taġixxi biss f'oqsma li ma jaqgħux taħt il-kompetenza esklużiva tagħha jekk u sakemm l-għanijiet tal-azzjoni proposta ma jkunux jistgħu jintlaħqu b'mod suffiċjenti mill-Istati Membri u għaldaqstant jistgħu, minhabba d-daqs jew l-effetti tal-azzjoni proposta, jintlaħqu aħjar mill-Unjoni. Il-Protokoll Nru 2 jistabbilixxi wkoll, fl-Artikolu 5 tiegħu, xi linji gwida sabiex jiġi ddeterminat jekk dawn il-kundizzjonijiet humiex issodisfatti (sentenza *Estonja vs Il-Parlament u Il-Kunsill*, C-508/13, EU:C:2015:403, punt 44).

145 L-istħarriġ tal-osservanza tal-prinċipju ta' sussidjarjetà jiġi eżerċitat, inizjalment, fil-livell politiku, mill-parlamenti nazzjonali skont il-proċeduri stabbiliti għal dan il-għan mill-Protokoll Nru 2.

146 Sussegwentement, l-istħarriġ tal-osservanza ta' dan il-prinċipju jirritorna għand il-qorti tal-Unjoni li għandha tivverifika kemm l-osservanza tar-rekwiżiti sostantivi tal-Artikolu 5(3) TUE kif ukoll l-osservanza tal-garanziji proċedurali previsti mill-Protokoll Nru 2.

147 Għal dak li jirrigwarda, fl-ewwel lok, l-istħarriġ ġudizzjarju tal-osservanza tal-garanziji proċedurali previsti mill-Protokoll Nru 2, għandu jiġi rrilevat li l-opinjonijiet motivati maħruġa f'dan il-każ mill-parlamenti nazzjonali taħt dan il-protokoll jagħmlu parti mill-mekkaniżmi tal-kontroll politiku tal-osservanza ta' dan il-prinċipju stabbilit mill-imsemmi protokoll. F'dan il-kuntest, huwa l-obbligu tal-Qorti tal-Ġustizzja li tivverifika biss l-osservanza tal-garanziji proċedurali previsti mill-imsemmi protokoll. Issa, f'dan il-każ, il-Qorti tal-Ġustizzja ma giet adita b'ebda talba f'dan is-sens.

148 Għal dak li jirrigwarda, fit-tieni lok, ir-rekwiżiti sostantivi previsti fl-Artikolu 5(3) TUE, il-Qorti tal-Ġustizzja għandha teżamina jekk il-leġislatur tal-Unjoni setax iqis, abbażi tal-elementi ddettaljati, li l-għan imfittex mill-azzjoni prevista seta' jintlaħaq aħjar fil-livell tal-Unjoni.

- 149 F'dan il-każ, fir-rigward ta' qasam, bħat-titjib tal-funzjonament tas-suq intern, li ma huwiex fost dawk li fihom l-Unjoni għandha kompetenza esklużiva, għandu jiġi vverifikat jekk l-għan imfittex mid-Direttiva 2014/40 setax jintlaħaq aħjar fil-livell tal-Unjoni [ara, f'dan is-sens, is-sentenza British American Tobacco (Investments) u Imperial Tobacco, C-491/01, EU:C:2002:741, punti 179 u 180].
- 150 Għal dak li jikkoncerna l-kunsiderazzjoni espressa fid-deċiżjoni tar-rinviju, li ttiprovdi li ma ntweriex b'mod suffiċjenti fid-dritt li kienu jeżistu divergenzi fil-livell nazzjonali għal dak li jikkoncerna r-regoli applikabbli għas-sigaretti elettronici u għall-kontenituri ta' rikarika, huwa biżżejjed li jiġi nnotat li l-eżistenza ta' tali divergenzi diġà giet irrilevata fil-punti 57 u 112 tas-sentenza preżenti.
- 151 Mill-kunsiderazzjonijiet preċedenti jirriżulta li l-eżami tad-domanda preliminari ma żvela ebda element tali li jaffettwa l-validità kompletament jew parzjalment tal-Artikolu 20 tad-Direttiva 2014/40 fid-dawl tal-prinċipji ta' sussidjarjetà.
- Fuq il-validità tal-Artikolu 20 tad-Direttiva 2014/40 fid-dawl tal-Artikoli 16 u 17 de la Karta
- 152 Permezz tad-domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju titlob lill-Qorti tal-Ġustizzja, fir-raba' lok, teżamina l-validità tal-Artikolu 20 tad-Direttiva 2014/40, u b'mod partikolari tal-paragrafu 5 tiegħu, fid-dawl tal-Artikoli 16 u 17 tal-Karta.
- 153 Skont id-deċiżjoni tar-rinviju, il-projbizzjoni tal-komunikazzjonijiet kummerċjali imposta mill-Artikolu 20(5) tad-Direttiva 2014/40, hija tali li tostakola l-attività kummerċjali ta' Pillbox, bi ksar tal-Artikoli 16 u 17 tal-Karta.
- 154 Għal dak li jirrigwarda, fl-ewwel lok, l-Artikolu 16 tal-Karta, għandu jtifakkar li, skont dan l-artikolu, "il-libertà ta' intrapriża skond il-liġi ta' l-Unjoni u l-liġijiet u l-prattici nazzjonali hija rikonossuta".
- 155 Il-protezzjoni mogħtija mill-imsemmi Artikolu 16 tinkludi l-libertà li tiġi eżerċitata attività ekonomika jew kummerċjali, il-libertà kuntrattwali u l-kompetizzjoni libera, kif jirriżulta mill-ispejgazzjonijiet relatati ma' dan l-istess artikolu, li, skont it-tielet subparagrafu tal-Artikolu 6(1) TUE u l-Artikolu 52(7) tal-Karta, għandhom jittiehdu inkunsiderazzjoni għall-interpretazzjoni tagħha (sentenza Sky Österreich, C-283/11, EU:C:2013:28, punt 42).
- 156 F'dan il-każ, peress li l-projbizzjoni tal-komunikazzjonijiet kummerċjali imposta mill-Artikolu 20(5) tad-Direttiva 2014/40 ma tippermettix lill-operaturi ekonomiċi li jippromwovu l-prodotti tagħhom, hija tikkostitwixxi interferenza għal-libertà tal-impriża ta' dawn l-operaturi.
- 157 Madankollu, skont il-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja, il-libertà tal-impriża ma hijiex dritt assolut, iżda għandha tiġi eżaminata fid-dawl tal-funzjoni tagħha fis-soċjetà (ara, f'dan is-sens, is-sentenza Sky Österreich, C-283/11, EU:C:2013:28, punt 45).
- 158 Għaldaqstant, il-libertà tal-impriża tista' tkun suġġetta għal firxa wiesgħa ta' interventi mill-amministrazzjoni pubblika li jistgħu jistabbilixxu, fl-interess ġenerali, limitazzjonijiet għall-eżerċizzju tal-attività ekonomika (ara, Sky Österreich, C-283/11, EU:C:2013:28, punt 46).
- 159 Issa, din iċ-ċirkustanza hija b'mod partikolari riflessa fil-mod ta' kif għandu jiġi implementat il-prinċipju ta' proporzjonalità skont l-Artikolu 52(1) tal-Karta (sentenza Sky Österreich, C-283/11, EU:C:2013:28, punt 47).

- 160 Skont din id-dispożizzjoni tal-aħħar, kull limitazzjoni fuq l-eżerċizzju tad-drittijiet u tal-libertajiet stabbiliti fil-Karta għandha tkun prevista mil-liġi, għandha tosserva l-kontenut essenzjali tagħhom u għandha, b'osservanza tal-prinċipju ta' proporzjonalità, tkun neċessarja u effettivament tirrifletti għanijiet ta' interess ġenerali rikonoxxuti mill-Unjoni jew il-ħtieġa ta' protezzjoni tad-drittijiet u tal-libertajiet ta' persuni oħra (sentenza Sky Österreich, C-283/11, EU:C:2013:28, punt 48).
- 161 F'dan ir-rigward, għandu jiġi kkonstatat li l-limitazzjoni inkwistjoni ġiet stabbilita mill-Artikolu 20(5) tad-Direttiva 2014/40, jiġifieri mil-liġi, fis-sens tal-Artikolu 52(1) tal-Karta, u li ma taffettwax il-kontenut essenzjali tal-libertà tal-impriz. Fil-fatt, la din id-dispożizzjoni tad-direttiva u lanqas, barra minn hekk, ebda dispożizzjoni oħra tagħha, ma jipprekludi lill-operaturi ekonomiċi milli jimmanifatturaw u jbiegħu is-sigaretti elettronici u l-kontenituri ta' rikarika fl-osservanza tal-kundizzjonijiet previsti f'dan ir-rigward mid-direttiva.
- 162 L-interferenza kkonstatata lanqas ma teċċedi l-limiti ta' dak li huwa xieraq u neċessarju għat-twettiq tal-għanijiet legittimi li trid tilhaq id-Direttiva 2014/40, għall-motivi esposti fil-punti 109 sa 118 tas-sentenza preżenti.
- 163 Għal dak li jirrigwarda, fit-tieni lok, l-Artikolu 17 tal-Karta li jistabbilixxi d-dritt għall-proprjetà, għandu jiġi rrilevat li, skont it-tieni paragrafu tiegħu, dan id-dritt jirrigwarda wkoll il-proprjetà intelletwali.
- 164 Sa fejn Pillbox tinvoka interferenza fl-operat tal-proprjetà kummerċjali tagħha, inkluża t-trade mark tagħha, huwa biżżejjed li jiġi kkonstatat, minn naħa, li Artikolu 20 tad-Direttiva 2014/40 bl-ebda mod ma jostakola t-tgawdija tal-proprjetà intelletwali tagħha fil-kuntest tal-kummerċjalizzazzjoni tal-prodotti tagħha, b'tali mod li l-kontenut essenzjali tad-dritt tagħha għall-proprjetà jibqa' essenzjalment intatt. Min-naħa l-oħra, għal raġunijiet analogi għal dawk esposti fil-punti 109 sa 118 tas-sentenza preżenti, din l-interferenza lanqas ma teċċedi l-limiti ta' dak li huwa xieraq u neċessarju għat-twettiq tal-għanijiet legittimi li trid tilhaq id-Direttiva 2014/40.
- 165 Mill-kunsiderazzjonijiet preċedenti jirriżulta li l-eżami tad-domanda magħmula ma żvela ebda element tali li jaffettwa l-validità kompletament jew parzjalment tal-Artikolu 20 tad-Direttiva 2014/40 fid-dawl tal-Artikoli 16 u 17 tal-Karta.
- 166 Minn dak kollu li ntqal qabel jirriżulta li r-risposta li għandha tingħata għad-domanda preliminari għandha tkun li l-eżami tagħha ma żvela ebda element tali li jaffettwa l-validità kompletament jew parzjalment tal-Artikolu 20 tad-Direttiva 2014/40.

Fuq l-ispejjeż

- 167 Peress li l-proċedura għandha, fir-rigward tal-partijiet fil-kawża prinċipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li tiddeċiedi fuq l-ispejjeż. L-ispejjeż sostnuti għas-sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-Ġustizzja, barra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistgħux jiġihallu lura.

Għal dawn il-motivi, il-Qorti tal-Ġustizzja (It-Tieni Awla) taqta' u tiddeċiedi:

L-eżami tad-domanda magħmula ma żvela ebda element tali li jaffettwa l-validità tal-Artikolu 20 tad-Direttiva 2014/40/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tat-3 ta' April 2014, dwar l-approssimazzjoni tal-liġijiet, ir-regolamenti u d-dispożizzjonijiet amministrattivi tal-Istati Membri rigward il-manifattura, il-preżentazzjoni u l-bejgħ tat-tabakk u prodotti relatati u li tħassar id-Direttiva 2001/37/KE.

Firem